

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

-ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1984-

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ - ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΕΝΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ**

ΕΠΩΝΥΜΟ: ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ

ΟΝΟΜΑ: ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Α.Μ.: Β2014086

ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΑΘ.: κ. ΠΑΥΛΟΓΙΑΝΝΗΣ ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Περιεχόμενα.....	2
Ευχαριστίες.....	4
Περίληψη.....	5
Abstract.....	6
Εισαγωγή.....	7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ορισμός του ελεύθερου χρόνου.....	8
Εκπαίδευση- Διαπαιδαγώγηση.....	12
Σύγχρονες μέθοδοι διαπαιδαγώγησης.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η έννοια τηςσχόλης και ο συνδυασμός με την έννοια της αναψυχής και του αθλητισμού.....	18
Ορισμοί της έννοιας τηςσχόλης.....	18
Ποιες είναι οι διαστάσεις τηςσχόλης:.....	20
Ησχόλη ως δραστηριότητα.....	20
Ησχόλη της λειτουργικής αξίας.....	21
Ησχόλη με την έννοια της ελευθερίας.....	21
Ησχόλη με την έννοια του υπολειπόμενου χρόνου.....	22
Ησχόλη με την έννοια της ολιστικής διαδικασίας.....	23
Ποιες είναι οι έννοιες αλλά και οι διαφορές στους όρους: Αναψυχή, Ψυχαγωγία, Διασκέδαση και Αθλητισμός Αναψυχής.....	23
Ο όρος αναψυχή.....	24
Ο όρος διασκέδαση.....	25
Ο όρος ψυχαγωγία.....	25

Ο όρος αθλητισμός.....	26
Ποια είναι η σχέση μεταξύ των παραπάνω όρων.....	26
Εφαρμογές των παραπάνω εννοιών στην πράξη και εκπαιδευτικά νοήματα από την κάθε ενέργεια ως προς όλους τους συμμετέχοντες.....	28
 <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</u>	
Μελέτη περίπτωσης: η συμβολή της αθλητικής ιστορίας της Κέρκυρας στην ανάπτυξη του ελληνικού αθλητισμού.....	30
Ιστορική αναδρομή (αρχαίοι χρόνοι).....	30
Νεώτεροι χρόνοι- 19 ^{ος} αιώνας	33
20 ^{ος} αιώνας	34
21 ^{ος} αιώνας	34
 <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4</u>	
Μουσειοπαιδαγωγικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.....	37
Η προσφορά των Μουσείων.....	37
Ο ρόλος των πολιτιστικών συλλόγων.....	39
Ο ρόλος της Μουσειοπαιδαγωγικής και ο ορισμός της.....	41
Παράγοντες που απαρτίζουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα μουσειακής εκπαίδευσης.....	43
Ο ρόλος και η χρήση των σύγχρονων μουσειοπαιδαγωγικών προγραμμάτων στον ελλαδικό χώρο.....	45
 <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5</u>	
Ο ρόλος του αθλητισμού στην ενίσχυση της τουριστικής βιομηχανίας.....	47
Η λειτουργία των σύγχρονων αθλητικών συλλόγων.....	50
 <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6</u>	
Η ιστορία του ΝΑΟ Κέρκυρας.....	51
Εκπαιδευτικές δράσεις του ΝΑΟ Κέρκυρας.....	54

Ο ρόλος του ΝΑΟΚ ως τουριστική δράση στην Κέρκυρα.....	55
Επίλογος.....	60
Βιβλιογραφία	

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την περάτωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας θα ήθελα πρωτίστως να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Παυλογιάννη Ονούφριο που μου ανέθεσε το θέμα αυτό.

Επίσης θα ήθελα να τον ευχαριστήσω για την πολύτιμη βοήθεια που μου προσέφερε καθώς και για την προθυμία που έδειξε και παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας. Κυρίως γιατί μέσα από μια πολύ ενδιαφέρουσα βιβλιογραφία με έφερε σε επαφή με τις άγνωστες για μένα έννοιες της αναψυχής και του ελεύθερου χρόνου και συζήτησε μαζί μου μορφές και μοντέλα πολιτισμικής διαχείρισης σε αυτά τα πεδία. Ευχαριστίες οφείλω, επίσης, στον καθηγητή κ. Θεόδωρο Παππά, για τις χρήσιμες υποδείξεις του και για τις βιβλιογραφικές παρατηρήσεις του.

Τέλος, ιδιαίτερα θερμές ευχαριστίες θέλω να δώσω στην οικογένεια και τους φίλους μου για την συνεχή συμπαράστασή τους και για όλα όσα μου έχουν προσφέρει αυτά τα χρόνια της ζωής μου αλλά και των σπουδών μου.

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ψ Η

Καταρχάς η ενασχόληση με τις έννοιες της αναψυχής, του ελεύθερου χρόνου και της κοινωνικής συσσωμάτωσης καθώς και με τα μοντέλα πολιτισμικής διαχείρισης εστιασμένα σε δραστηριότητες σωματικές και ψυχαγωγικές αποτέλεσε πρώτιστο και βασικό στόχο αυτής της μελέτης.

Στην παρούσα εργασία μελετήσαμε ειδικότερα την περίπτωση ενός αθλητικού συλλόγου και διερευνήσαμε τα θετικά αποτελέσματα που μπορεί να επιφέρει στους συμμετέχοντες. Είναι γνωστό σε όλους ότι η καθημερινότητα και ο τρόπος ζωής των σύγχρονων κατοίκων έχει αλλάξει πολλές συνήθειες χρόνων και στη θέση τους έχουν μπει καινούργιες που τις περισσότερες φορές δίνουν περισσότερες αρνητικές συνέπειες παρά θετικές.

Τέλος, προσπαθήσαμε να ερμηνεύσουμε στο κατά πόσο οι δραστηριότητες του Ναυτικού Αθλητικού Ομίλου Κέρκυρας μπορούν να βοηθήσουν τους συγκεκριμένους πολίτες με τις ήδη υπάρχουσες δραστηριότητες, ώστε να καταφέρουν να βρουν μια γόνιμη διέξοδο ανάμεσα στην καθημερινότητα και τα προβλήματα της. Μελετώντας το συγκεκριμένο σύλλογο, καταγράψαμε την ιστορία και τις επιτυχίες του και προσπαθήσαμε να κατανοήσουμε την ιδιαιτερότητά του στο πολιτισμικό και αθλητικό γίνεσθαι του τόπου. Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα και την βιβλιογραφία.

ABSTRACT

In the present work we study the case of a sports club and what are the positive effects that adult participants can bring. It is well known to everyone that the daily lives and lifestyles of modern residents have changed many habits of the past and have been replaced by new ones that most often have more negative effects than positive ones.

After defining various concepts such as leisure, recreation, school, and sports, we tried to interpret how the activities of the Corfu Nautical Athletic Club can help specific citizens with existing activities to find a counterbalance between everyday life and its problems. Studying this club we recorded its history and successes, trying to understand its specificity in the sporting events of our country. Our study ended with the conclusions and the bibliography.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διανύοντας πλέον έναν αιώνα γεμάτο πρωτοποριακές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, σε ένα παράλληλο μεταβαλλόμενο περιβάλλον αναδομούνται, ριζικά θα έλεγε κανείς, πολλές πτυχές μέσα στις ζωές των ανθρώπων. Κοινωνικές, οικονομικές αλλά σαφώς και επαγγελματικές δομές της ανθρώπινης δραστηριότητας αναμορφοποιούνται υιοθετώντας είτε θετικά, είτε αρνητικά χαρακτηριστικά. Η διαχείριση του ελεύθερου χρόνου και η επιλογή δραστηριοτήτων των πολιτών, επομένως, είναι πλέον ένα επακόλουθο της μεταβολής που παγκοσμίως καταγράφεται στα κοινωνικά δεδομένα, γεγονός που δυσκολεύει την ορθή και αποτελεσματική επιλογή τους. Επιπροσθέτως, η ταχύτητα της εναλλαγής των ρυθμών που βιώνουμε, δεν αποτελούν βοηθητικό συστατικό στην σωστή αξιοποίηση των παραπάνω. Συνεπώς, ο καθένας θα μπορούσε να συμπεράνει, πως μέσα στο επαυξανόμενο συναλλαζόμενο μέλλον των κοινωνιών που δραστηριοποιούμαστε ακόμα και μια τόσο, φαινομενικά εύκολη, επιλογή της διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου μας είναι εν τέλει μια δύσκολη υπόθεση.

Συμπληρωματικά με τα όσα αναφέρθηκαν, είναι επακόλουθη η τοποθέτηση πως ο ελεύθερος χρόνος είναι ένα αγαθό που διεκδικεί ιδιάζουσα θέση στην ζωή του κάθε ανθρώπου. Ένα αγαθό που, παρά την σπουδαιότητα που λαμβάνει ο ρόλος της εργασίας αλλά και τα οικονομικά οφέλη, μεταποιεί τον τρόπο που ο σύγχρονος άνθρωπος προγραμματίζει την καθημερινότητα του. Οι δραστηριότητες που απορρέουν από τις επιλογές των πολιτών στον ελεύθερο χρόνο τους είναι επίσης ο δίαυλος επικοινωνίας που ενσωματώνει τον κάθε άνθρωπο στην στοιχειώδη κοινωνικοποίηση του, στην ανάπτυξη φιλικού του περίγυρου, στην διαμόρφωση ενός διαφορετικού περιβάλλοντος από εκείνο του σπιτιού του και εν τέλει στην οργάνωση και μορφοποίηση της ζωής του κάτω από μια άλλη οπτική σκοπιά.

Θέλοντας να δώσουμε ένα παράδειγμα, πολλοί άνθρωποι επιλέγουν τα αθλητικά σωματεία, τους πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους θεωρώντας πως μέσω αυτών των οργανωμένων δραστηριοτήτων είναι σε θέση να ικανοποιήσουν πολλές από τις καθημερινές τους ανάγκες, συμβάλλοντας, επίσης, στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων και των εμπλουτισμό των γνώσεων τους. Μέσα σε αυτή την εικόνα έρχεται να προστεθεί και ο ρόλος των πολιτισμικών δομών, ο οποίος καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικός. Εξαιτίας της ποικιλομορφίας των λειτουργιών των μουσειακών εγκαταστάσεων αλλά και την προσφορά τους στο χώρο της εκπαίδευσης, τυπικής ή άτυπης, τα τελευταία χρόνια κρίθηκε αναγκαία η θέσπιση ενός νέου κλάδου στην επιστήμη της Μουσειολογίας, η Μουσειοπαιδαγωγική. Αναμφίβολα, οι μεταβαλλόμενοι στόχοι και οι πολυπληθείς λειτουργίες των πολιτιστικών ιδρυμάτων έχουν δημιουργήσει

μια διφορούμενη στάση απέναντι στην τελική αποστολή τους, είναι όμως αδιαμφισβήτητα χρήσιμη η συμβολή τους στην διαμόρφωση της κοινωνικοποίησης και της ψυχαγωγίας των πολιτών, συνεπώς η θέσπιση ορισμένων παιδαγωγικών «οπαραμέτρων» είναι αναγκαία από την μεριά της Μουσειολογικής επιστήμης.

Από μια διαφορετική σκοπιά, σημαντικός μπορεί να θεωρηθεί και ο ρόλος των αθλητικών συλλόγων. Μέσα από τις δραστηριότητες τους είναι σε θέση να ενισχύσουν το ζήλο για τον αθλητισμό, τις κοινωνικές και πολιτισμικές επαφές, την κοινοτική συνοχή, τον εμπλουτισμό των γνώσεων των συμμετεχόντων και συμπληρωματικά το τουριστικό ενδιαφέρον. Συνδυαστικά, λοιπόν, οι πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες ενισχύουν την ατομική και κοινωνική ανάπτυξη των ανθρώπων που τις επιλέγουν, ενώ παράλληλα είναι μια μορφή μάθησης μέσα από την ίδια την πράξη. Ειδικότερα ως προς τις νεότερες ηλικιακές ομάδες, λειτουργούν μέσω μιας άτυπης μορφής εκπαίδευσης, που λαμβάνει μορφή μέσα από δικές τους πρωτοβουλίες στο αθλητικό, ψυχαγωγικό και εθελοντικό περιβάλλον με δραστηριότητες ανάμεσα σε ομάδες συνομήλικων τους. Η άτυπη και ανεπίσημη μάθηση δίνει την δυνατότητα στους ανθρώπους να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους, να αποκτήσουν δεξιότητες που θα συμβάλλουν στην κοινωνική και προσωπική τους ανάπτυξη. Επιπρόσθετα, οι αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες προσφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία για την οικονομία και την κοινωνία, ολοκληρώνοντας το επίσημο σύστημα κατάρτισης.

Εν κατακλείδι, οδηγούμενοι γοργά στο κεντρικό μέρος της μελέτης μας θα πρέπει να καταστήσουμε ξεκάθαρο τον ρόλο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε σύνδεση με τις αθλητικές δραστηριότητες, διερευνώντας και αξιολογώντας το κατά πόσο οι αθλητικοί σύλλογοι μπορούν να αξιοποιήσουν τις δράσεις τους για να προσελκύουν το ενδιαφέρον των εγχώριων αλλά τουριστικών ενδιαφερόμενων. Επιδιώκοντας την τεκμηρίωση των παραπάνω τοποθετήσεων θα εστιάσουμε στη σχέση του ελεύθερου χρόνου και των μορφών πολιτισμικής διαχείρισης του με τους πολιτιστικούς χώρους, τους συλλόγους και τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Τέλος, θα παρουσιάσουμε παραδειγματικά μέρος των δράσεων ενός αθλητικού συλλόγου, που δραστηριοποιείται στο νησί της Κέρκυρας.

Κεφάλαιο 1 - Ορισμός του ελεύθερου χρόνου και της έννοιας της αναψυχής.

Έννοια του ελεύθερου χρόνου

Πριν αναφερθούμε στην έννοια του εκπαιδευτικού ή μουσείο-παιδαγωγικού προγραμματισμού, κρίνεται σκόπιμο να μιλήσουμε για την έννοια του ελεύθερου χρόνου και ότι αυτή συνεπάγεται. Ο Αυθίνος το 2006 ανέφερε χαρακτηριστικά ότι η χρησιμοποίηση του ρήματος σχολάζω έχει την έννοια του :έχω το χρόνο να κάνω κάτι, να ασχοληθώ με κάτι κ.ά. (Αυθίνος, 2006).

Αλλά και ο Iso-Ahola το 1999 αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ο ελεύθερος χρόνος βοηθάει κατά πολύ τον εμπλουτισμό της ζωής του ατόμου, προκειμένου να του δώσει ευχέρεια για να ζήσει με ένταση, με συντροφικότητα, δημιουργία αλλά και με έντονα συναισθήματα. Επιπλέον, μέσα από τα προγράμματα αναψυχής που χρησιμοποιούνται από διάφορους παιδαγωγούς, όλοι οι άνθρωποι μπορούν και αναπτύσσουν ποικίλα ενδιαφέροντα αλλά και δεξιότητες που μπορούν να αξιοποιήσουν, προσφέροντας στους εαυτούς τους έναν δημιουργικό ελεύθερο χρόνο, φροντίζοντας όχι μόνο για την κοινωνική αλλά και για την πνευματική τους υγεία. Επιπροσθέτως μπορούμε να πούμε ότι ένα ολοκληρωμένο σύστημα αναψυχής, θα είναι σε θέση να δώσει την ευκαιρία σε άτομα διαφορετικών ηλικιών να μπορούν να συμμετάσχουν σε μία ποικιλία δραστηριοτήτων, με βάση τις επιθυμίες αλλά και τους στόχους που θέλουν να καλύψουν (Iso-Ahola, 1999).

Πολλοί συγγραφείς μεταξύ των οποίων και οι Δράκου et al, το 2006 ορίζουν τον ελεύθερο χρόνο ως τον εναπομείναντα χρόνο που απομένει από την στιγμή που έχουν ικανοποιηθεί όλες οι απαιτήσεις των βασικών αναγκών του ανθρώπου όπως λόγου χάρη η εργασία, ο ύπνος αλλά και όλες οι κοινωνικές υποχρεώσεις του όπως η ανατροφή των παιδιών ή η φροντίδα των ηλικιωμένων ατόμων (Δράκου κ.α. 2006). Από την άλλη πλευρά ο Αυθίνος (1998), μίλησε για την έννοια της εργασίας/δουλειάς και τόνισε ότι ο σύγχρονος άνθρωπος έχει πολύ λιγότερο ελεύθερο χρόνο από τις προηγούμενες γενεές. Και αυτό είναι σημαντικό στοιχείο αν σκεφτεί κανείς ότι στην σημερινή εποχή ο ελεύθερος χρόνος είναι ένα αγαθό που οι περισσότεροι άνθρωποι αδυνατούν να το απολαύσουν (Αυθίνος, 1999).

Με βάση το παραπάνω συμπέρασμα, είναι εύλογο να σκεφτεί κανείς ότι ο ελεύθερος χρόνος είναι ένα αγαθό που διεκδικεί μία σημαντική θέση στην ζωή του κάθε ανθρώπου. Παρά την σπουδαιότητα του ρόλου της εργασίας και τα οικονομικά κυρίως οφέλη που φέρνει στην ζωή των ανθρώπων, ο ελεύθερος χρόνος θεωρείται ένα αγαθό που αλλάζει τον τρόπο που ο σύγχρονος άνθρωπος προγραμματίζει την ζωή του. Και αυτό γιατί με έναυσμα τον ελεύθερο χρόνο και τις δραστηριότητες που πηγάζουν από αυτόν, ο άνθρωπος αρχίζει να κοινωνικοποιείται, να δημιουργεί νέους φίλους, να εντάσσεται σε ένα περιβάλλον διαφορετικό από το περιβάλλον του σπιτιού του και εν τέλει να βλέπει και να οργανώνει την ζωή του κάτω από άλλη οπτική σκοπιά. Μια σημαντική δραστηριότητα που πολλοί άνθρωποι επιλέγουν για τον ελεύθερο χρόνο τους είναι και τα αθλητικά σωματεία, οι πολιτιστικοί αλλά και οι αθλητικοί σύλλογοι, καθώς θεωρούν ότι οι συγκεκριμένες δραστηριότητες που γίνονται στα σωματεία και στους συλλόγους, είναι σε θέση να καλύψουν πολλές από τις ανάγκες των σύγχρονων ανθρώπων.

Πολλοί μελετητές του συγκεκριμένου θέματος, ανάμεσά τους και ο Κουθούρης το 2009 προσπάθησαν να δώσουν μία διαφορετική ερμηνεία την έννοια του ελεύθερου χρόνου και των θετικών συνεπειών που έχει για την ψυχική υγεία του ανθρώπου. Αποτέλεσμα της παραπάνω διαδικασίας, είναι και η ερμηνεία του με βάση την κουλτούρα και την αντίληψη της καθημερινότητας του κάθε λαού (Κουθούρης, 2009).

Άρα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, ο ελεύθερος χρόνος είναι ο χρόνος που απομένει στον άνθρωπο όταν έχει ικανοποιήσει όλες τις υπόλοιπες ανάγκες του βιολογικές, εργασιακές ή κοινωνικές. Οι βιολογικές ανάγκες έχουν να κάνουν με τον ύπνο και το φαγητό, οι εργασιακές με τις υποχρεώσεις του κάθε ανθρώπου στην εργασία του και εν γένει στο επάγγελμα που εξασκεί και οι κοινωνικές ανάγκες έχουν να κάνουν με την οικογένεια, φίλους, συγγενείς κτλ.

Όλος ο υπόλοιπος χρόνος που απομένει στον άνθρωπο ορίζεται ως ελεύθερος. Στη σύγχρονη κοινωνία πολλές φορές συναντάμε το γεγονός ότι, οι υποχρεώσεις του κάθε ανθρώπου υπάρχει περίπτωση, να ταυτίζονται με τον ελεύθερο χρόνο, όπως π.χ.: η απόλαυση ενός γεύματος, ή η επιθυμία να μένει κάποιος στην εργασία του και

μετά το τέλος αυτής αφιλοκερδώς, ή να μπορεί χρησιμοποιήσει ο κάθε άνθρωπος τον ελεύθερο χρόνο για κοινωνικές υποχρεώσεις, ενδεχομένως να κάνει την έννοια του ελεύθερου χρόνου ακόμη πιο δυσνόητη, εξαιτίας της πολυπλοκότητας του όρου. (Δράκου κ.α. 2006).

Επίσης, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι ο ελεύθερος χρόνος από μόνος του δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα σημείο με θετικές ή αρνητικές πτυχές, αλλά η αξιοποίησή του αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα για το αν ο κάθε άνθρωπος μπορεί να περνάει ικανοποιητικά ή όχι τον συγκεκριμένο χρόνο.

Υπάρχουν κοινωνικές ομάδες στη σύγχρονη κοινωνία των ανθρώπων που δεν επιθυμούν να έχουν ελεύθερο χρόνο, είτε γιατί αισθάνονται ενοχές με την χρησιμοποίησή του, είτε γιατί δε γνωρίζουν πώς να τον αξιοποιήσουν (όπως είναι άνεργοι ή συνταξιούχοι που υπήρξαν και υπάρχουν εξαρτημένοι από τη δουλειά τους). Οι φυλακισμένοι, από την άλλη πλευρά, αποτελούν μία κοινωνική ομάδα για την οποία ο ελεύθερος χρόνος είναι κάτι αρνητικό.

Ο μελετητής Αυθίνος το 2007 αναφέρει ότι τον ελεύθερο χρόνο, μπορούμε να τον αξιοποιήσουμε με παθητικό ή ενεργητικό τρόπο, χωρίς να σημαίνει ότι ο ένας τρόπος είναι καλύτερος από τον άλλον (Αυθίνος, 2007). Το να παρακολουθήσει κάποιος μία ταινία ή μια θεατρική παράσταση, αποτελεί παθητική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου. Αντιθέτως, αν κάποιος συμμετέχει σε μία ερασιτεχνική θεατρική ομάδα, αλλά ακόμα και να συμμετέχει σε μία αθλητική δραστηριότητα, είναι μία ενεργητική αξιοποίηση του χρόνου του.

Καλό θα είναι στο σημείο αυτό να τονιστεί ότι από την αρχαία Ελλάδα οι συγγραφείς όπως ο Αριστοτέλης αλλά και ο Πλάτωνας, πίστευαν ότι οι άνθρωποι οφείλουν, αφού έχουν τελειώσει με τις καθημερινές τους υποχρεώσεις, ότι πρέπει να μπορούν να αξιοποιήσουν τον ελεύθερο χρόνο τους με την ασχολία τους σε δραστηριότητες όπως την μουσική αλλά και τον αθλητισμό. Το 1975 ο Ellis αναφέρει ότι ο αρχαίος Έλληνας ασχολιόταν με δραστηριότητες στις οποίες πήγαινε όχι μόνο για να ψυχαγωγηθεί και να αθληθεί, αλλά και να αναπτύξει τις κοινωνικές του ανάγκες όπως αυτές διαμορφώνονται κάθε φορά (Ellis, 1975).

Επομένως παρατηρούμε ότι οι καθημερινές δραστηριότητες του αρχαίου ανθρώπου, όπως τουλάχιστον διαμορφώνονταν μέρα με την μέρα, έχουν άμεση σχέση με την καθημερινή του βελτίωση τόσο σε σωματικό όσο και σε πνευματικό επίπεδο. Επιπλέον, μπορεί να χρησιμοποιούν και ως κίνητρα για την ευχαρίστησή του και την ψυχαγωγία του. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, ο ελεύθερος χρόνος είναι άμεσα συνυφασμένος με την δημιουργία κινήτρων, αλλά και θεμάτων βελτίωσης του σύγχρονου ανθρώπου, προκειμένου να μπορέσει να αντιμετωπίσει τις καθημερινές του δυσκολίες, είτε προέρχονται από την εργασία του, είτε προέρχονται από την οικογένειά του.

Εκπαίδευση - διαπαιδαγώγηση

Ένας από τους στόχους που επιδιώκουμε να καλύψουμε είναι η επίτευξη των προσδοκιών που μπορεί να θέσει ένα άτομο και η πραγματοποίησή τους, όσο αφορά την καλλιέργειά τους μέσα από δραστηριότητες αθλητικές και συγκεκριμένα μέσα από τις δραστηριότητες ενός αθλητικού συλλόγου. Είναι αρκετά κατανοητό από όλους πως, η προσπάθεια τόσο των διδασκόντων όσο και των γονέων, προκειμένου οι μαθητευόμενοι να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν αργότερα στην επαγγελματική και εν γένει την υπόλοιπη ζωή τους, μπορεί να φέρει αντίθετα αποτελέσματα από τα αναμενόμενα. Η εκπαίδευση-διαπαιδαγώγηση, με την ευρεία έννοια που την διακρίνει, δεν μπορεί να έχει μόνο ως κριτήριο τις δυνατότητες των μαθητευόμενων, οι οποίες είναι πολύ μεγάλες, αλλά πρέπει να λάβει υπόψη της και ένα σημαντικό ζήτημα: τις ανάγκες που ο ίδιος ο μαθητής θέτει στον εαυτό του και που τις περισσότερες φορές ανταποκρίνονται στις πραγματικές δυνατότητες του (Μπακιρτζής, 2003).

Σύγχρονες μέθοδοι διαπαιδαγώγησης

Οι σύγχρονες παιδαγωγικές μέθοδοι υπολογίζουν όλους τους παραπάνω παράγοντες με απώτερο σκοπό να προσφέρουν στους μαθητές, το κατάλληλο περιβάλλον που θα περικλείει ερεθίσματα και κίνητρα, τα οποία είναι ικανά να ενισχύσουν το

ενδιαφέρον τους. Τα ερεθίσματα που φιλοδοξούν οι μέθοδοι να προσφέρουν, βοηθούν τους μαθητές με ποικίλους τρόπους ώστε εάν ακολουθηθούν από τους μαθητές, να μπορέσουν να ανακαλύψουν, από την μία πλευρά την γνώση και από την άλλη πλευρά να ενισχυθούν οι ικανότητες τους. Αυτός είναι και ο λόγος της παρακίνησης των διδασκόντων. Ήδη από το 2000 οι Ryan & Deci υποστηρίζουν ότι η παρακίνηση των μαθητών είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας, ο οποίος οδηγεί τον μαθητή να αναλάβει κάποιες δραστηριότητες και να τις εκτελέσει με επιτυχία ή να μην κάνει κάποιες άλλες, λόγω της μη σωστής παρακίνησης (Ryan & Deci, 2000).

Το 2003 ο Ormrod ανέφερε τέσσερις αιτίες για την παρακίνηση ενός ατόμου, οι οποίες είναι οι εξής:

- Η παρακίνηση είναι η αιτία για την επιλογή μίας συγκεκριμένης δραστηριότητας.
- Είναι υπεύθυνη για την επιμονή της εκτέλεσης της συγκεκριμένης δραστηριότητας.
- Βοηθά στον ρυθμό της έντασης που θα πραγματοποιηθεί η εν λόγω δραστηριότητα.
- Συντελεί στην επάρκεια της απόδοσης της δραστηριότητας, ανάλογα με τις ικανότητες του συγκεκριμένου ατόμου.

Συναφής έννοια με αυτήν της παρακίνησης και γενικά των κινήτρων είναι και η έννοια των στόχων πραγματοποίησης αλλά και τα παιδαγωγικά αποτελέσματα που φέρνουν μέσα από τις αντίστοιχες διαδικασίες. Συγκεκριμένα η έννοια των στόχων που αφενός επιδιώκει να καλύψει ένα άτομο από την μία πλευρά, αλλά και η παιδαγωγική επέκταση που η ίδια διαδικασία φιλοδοξεί να δώσει, θεωρούνται μία σημαντική διάσταση των κινήτρων, αφού χρειάζεται μια μορφή δράσης από την πλευρά του ατόμου, ώστε να οδηγηθεί σε ένα αποτέλεσμα είτε θετικό είτε αρνητικό (Atkinson & McClelland, 1958).

Για αυτό και η Κωσταρίδου-Ευκλείδη ήδη από το 1999 θεωρούσε ότι όλοι η παραπάνω κατάσταση, δηλαδή η θέσπιση στόχων από την μία πλευρά και η προσπάθεια επίτευξής τους, αλλά και οι στόχοι που το κάθε πρόγραμμα

διαπαιδαγώγησης επιδιώκει να καλύψει από την άλλη, είναι μια επιθυμητή κατάσταση που το ίδιο το άτομο ορίζει για τον εαυτό του και περιλαμβάνει όλες εκείνες τις ενέργειες που είναι διατεθειμένο να κάνει, προκειμένου να πετύχει τα αποτελέσματα που θέλει. Δηλαδή με άλλα λόγια, είναι μία διαδικασία, που έχει την δύναμη να επηρεάζει την συμπεριφορά του ατόμου, ώστε να εντείνει τις προσπάθειες που πρέπει να καταβάλλει(Κωσταρίδου-Ευκλείδη, 1999).

Είναι ευρέως αποδεκτό ότι, για να πραγματοποιηθεί ένας στόχος που θέτει ο μαθητευόμενος, χρειάζεται όχι μόνο επιμονή αλλά και ανάλογη προσπάθεια από την πλευρά του. Οι παραπάνω έννοιες συνδράμουν, ώστε να φτάσει ο μαθητής στην επίτευξη του στόχου. Επιπλέον, όταν το άτομο θεωρεί ότι φτάνει στο στάδιο της ολοκλήρωσης του στόχου, τότε παρατηρείται η μείωση της θέλησης για περεταίρω δράση, αλλά και όταν γίνονται γνωστά ορισμένα αποτελέσματα των ενεργειών που έχει ήδη κάνει, τότε περνάει στο στάδιο της αξιολόγησης της ήδη υπάρχουσας κατάστασης και ελέγχει στην δεδομένη στιγμή τα εν λόγω αποτελέσματα (Elliot & Carter, 2000).

Από τα παραπάνω καταλαβαίνει κανείς ότι, ο στόχος είναι μία πολύπλοκη διαδικασία που επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες κάθε φορά. Η πολυπλοκότητα των στόχων, διαμορφώνεται από την επίδοση του μαθητή μέσα από ιδιαίτερους γνωστικούς μηχανισμούς. Για αυτό και πολλές φορές ο μαθητής, θεωρεί προσωπική υπόθεση την επίτευξή τους, ιδιαίτερα δε, όταν ανακοινώνονται στους άλλους (κοινωνικό και σχολικό περιβάλλον). Σε περίπτωση που ο μαθητής καθοδηγείται από το κίνητρο της επιτυχίας, αλλά και τον φόβο της αποτυχίας, τότε η συμπεριφορά του εξελίσσεται με βάση τα παραπάνω. Η εξέλιξη αυτή εκδηλώνεται από τον τρόπο που αντιδρά στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει για την επίτευξη των στόχων του και τον επιμονή που δείχνει για συνέχεια ή όχι, της συγκεκριμένης προσπάθειας (Elliot & Church, 1997).

Οι παιδαγωγικοί στόχοι που επιδιώκονται από τους υπευθύνους κάθε δραστηριότητας να καλυφθούν, πολλές φορές δημιουργούν πίεση στους μαθητές, με αποτέλεσμα να παρατηρείται αποστροφή από ορισμένα ή και όλα τα μαθήματα. Ένα μάθημα όμως που προσφέρει ελευθερία κινήσεων και δίνει την δυνατότητα στους μαθητευόμενους να μπορέσουν να αναπτύξουν πολλές και ποικίλες δραστηριότητες

είναι το μάθημα της φυσικής αγωγής και όλα τα συναφή μαθήματα με αυτό. Το συγκεκριμένο μάθημα της Φυσικής Αγωγής, μπορεί να θεωρηθεί από πολλά παιδιά ως μάθημα αναψυχής, αλλά και ως σωματική εκτόνωση από την πίεση της ημέρας. Αφήνοντας όμως τους μαθητές μόνο να παίζουν χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα να μάθουν κάποια χρήσιμα πράγματα μέσα από αυτήν την διαδικασία, τότε υπάρχει η λανθασμένη εντύπωση ότι το εν λόγω μάθημα δεν δίνει έμφαση στην δουλειά και στην αναμενόμενη γνώση, με αποτέλεσμα να συμβάλλει αρνητικά στην παρακίνηση των μαθητών για καλές σχολικές επιδόσεις, αλλά και για κοινωνικές επαφές (Παπαϊωάννου κ.α. 1999).

Με γνώμονα τα παραπάνω θέματα, η συγκεκριμένη εργασία θεωρεί ότι πρέπει να μελετηθεί ο ρόλος των αποτελεσμάτων που μπορεί να συμβάλλουν στην επίτευξη για την κοινωνική συμπεριφορά των μαθητευόμενων μέσα από τις δραστηριότητες που μπορούν να εκπληρώσουν κατά την συμμετοχή τους σε έναν αθλητικό σύλλογο και συγκεκριμένα στον αθλητικό σύλλογο της Κέρκυρας.

Θεωρείται σημαντικό στοιχείο στο σημείο αυτό, να γίνει μία στοιχειώδης διάκριση ανάμεσα στην παθητική αλλά και στην ενεργητική αναψυχή, προκειμένου να μπορέσουμε στην συνέχεια να αναπτύξουμε την διάσταση του δικού μας θέματος. Η παθητική αναψυχή είναι η αναψυχή χωρίς την συμμετοχή του ενδιαφερόμενου, για παράδειγμα όταν γίνεται η παρακολούθηση ενός θεατρικού έργου ή ενός κινηματογραφικού έργου. Στην προκειμένη περίπτωση, ο ενδιαφερόμενος δεν συμμετέχει ενεργά στην εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου, αλλά παρακολουθεί τα τεκταινόμενα. Αυτό το φαινόμενο το ονομάζουμε παθητική αναψυχή. Άλλα παρόμοια φαινόμενα είναι η παρακολούθηση ενός αθλητικού αγώνα ή ενός χορευτικού δρώμενου. Όλα τα παραπάνω συγκαταλέγονται στην παθητική αναψυχή (Iso- Aholu, 2009).

Η ενεργητική αναψυχή από την άλλη πλευρά, είναι όλες εκείνες οι δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν οι ενδιαφερόμενοι με δημιουργικό και εποικοδομητικό τρόπο, όπως λόγου χάρη η συμμετοχή σε έναν αγώνα παιχνιδιού ή ενός αθλητικού γεγονότος, η συμμετοχή στις δραστηριότητες ενός αθλητικού συλλόγου ή ενός εκπαιδευτικού συλλόγου, όπως το θέμα που θα αναπτύξουμε και γενικά όλες εκείνες

οι δραστηριότητες που συμμετέχει ο ενδιαφερόμενος και μπορεί να αναπτύξει με δημιουργικό και ολοκληρωμένο τρόπο το πρόγραμμά του (Iso- Ahola, 2009).

Τέλος, οφείλουμε να αναφέρουμε και τον ορισμό της αθλητικής αναψυχής που δεν είναι τίποτε άλλο από την συμμετοχή του ανθρώπου σε δραστηριότητες που έχουν άμεση σχέση με την σωματική ευεξία και ενδυνάμωση του, όπως διάφορα προγράμματα ασκήσεων τα οποία αποσκοπούν στην σωματική βελτίωση των αθλούμενων, τα δημόσια αλλά και τα ιδιωτικά γυμναστήρια που προσφέρουν ένα πλήθος ασκήσεων για την σωματική βελτίωση και ανάπτυξη αλλά και διάφορες αθλητικές δραστηριότητες και κατασκηνώσεις που σκοπό έχουν από την μία πλευρά να προσφέρουν σωματική ανάπλαση στους αθλούμενους, ενώ από την άλλη αποσκοπούν και στην άμεση κοινωνικοποίηση τους σύμφωνα πάντα με τους παιδαγωγικούς σκοπούς που επιθυμεί να εκπληρώσει ό κάθε σύλλογος-σωματείο

Τέλος σημαντικό κεφάλαιο στην συγκεκριμένη εργασία έχει και η έννοια της άθλησης σε προχωρημένες ηλικίες που εκεί οι συνθήκες είναι διαφορετικές αλλά και ιδιαίτερες, αφού μιλάμε για συγκεκριμένη κατηγορία αθλούμενων με ιδιαίτερες ανάγκες.

Το επόμενο ερώτημα που τίθεται είναι για πιο λόγο οι άνθρωποι προτιμούν τις αθλητικές δραστηριότητες, προκειμένου να καλύψουν τον ελεύθερο χρόνο τους. Για πιο λόγο δηλαδή ένας ενήλικας ή ακόμα και ένας έφηβος, να θέλει να καλύψει το συγκεκριμένο κενό με την συμμετοχή του σε δραστηριότητες που είναι μακριά από τον φυσιολογικό χώρο του σπιτιού του. Εύλογα κανείς θα συμπεράνει ότι, αφού τόσο οι ενήλικες όσο και οι έφηβοι, επιδιώκουν την συμμετοχή τους σε αθλητικές δραστηριότητες, αποκομίζουν κάποια στοιχεία που είναι θετικά και τους βοηθούν στην υπόλοιπη ζωή τους.

Εδώ ακολουθεί και το επόμενο σκέλος της έρευνας μας που έχουμε διεξάγει και που αναφέρει τους εκπαιδευτικούς- παιδαγωγικούς στόχους που μπορούν να αφομοιώσουν οι εκπαιδευόμενοι στον συγκεκριμένο τομέα. Για να απαντήσουμε στο παραπάνω ερώτημα οφείλουμε να αναφερθούμε τα οφέλη που αποκομίζουν οι εκπαιδευόμενοι από τέτοιες δραστηριότητες.

Έτσι λοιπόν ξεκινώντας και με βάση τις θεωρίες του Ellis (1993) αλλά και του Κουθούρη (2009) αναφέρουμε ότι ο κάθε άνθρωπος επιδιώκει την άθληση λόγο του ότι:

- 1) Περνάει καλά στην συγκεκριμένη δραστηριότητα την βελτιώνει το σώμα του προσφέροντας του ενέργεια και δύναμη
- 2) Προκειμένου να ολοκληρώσει μία δραστηριότητα πρέπει να συγκεντρωθεί ώστε να μπορέσει να ανταπεξέλθει με επιτυχία σε αυτήν. Επομένως οι αθλητικές δραστηριότητες μπορούν και πετυχαίνουν τέτοια αποτελέσματα.
- 3) Αρέσκεται στην αίσθηση της επιτυχίας με αποτέλεσμα να συμμετέχει με περισσότερη ενέργεια και πάθος για την συγκεκριμένη δραστηριότητα
- 4) Τέλος, μπορεί και ταυτίζεται με την εξάσκηση του κάθε αθλήματος, με αποτέλεσμα τις περισσότερες φορές να θεωρεί ότι, όσο καλύτερα το εξασκεί, τόσο περισσότερες πιθανότητες έχει για μία ενδεχόμενη νίκη και επιβράβευση

Κλείνοντας το συγκεκριμένο κεφάλαιο, κρίνουμε σημαντικό να αναφερθούμε στις δεξιότητες- ικανότητες που πρέπει να διέπουν τους ανθρώπους που είναι παιδαγωγοί και καθοδηγητές στις συγκεκριμένες εκδηλώσεις, ώστε να μπορέσουμε να αντλήσουμε να δικά μας συμπεράσματα κάνοντας την έρευνά μας. Με βάση τα παραπάνω: (Tsitskari, 2014)

- Οι παιδαγωγοί πρέπει να είναι: συνεργάσιμοι με τους μαθητές τους γιατί διαφορετικά δεν θα μπορέσουν να ασκήσουν του παιδαγωγικό – εκπαιδευτικό τους έργο,
- Οφείλουν να είναι άρτια και σωστά προετοιμασμένοι ώστε να αντιμετωπίσουν οποιαδήποτε κατάσταση από τους εκπαιδευόμενους, λόγου χάρη ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών τους και όπου χρειάζεται να μπορέσουν να δώσουν περισσότερο προσοχή και μελέτη
- Οφείλουν να έχουν ωριμότητα και συνέπεια σε αυτό που κάνουν, και να λειτουργούν σαν επαγγελματίες και καθοδηγητές και τέλος

- Οφείλουν να συμπεριφέρονται με σωστό και ολοκληρωμένο τρόπο και να μην ξεχνάνε ότι πάνω από όλα είναι παιδαγωγοί ως προς τους ενήλικους μαθητές τους.

Κεφάλαιο 2: Η έννοια τηςσχόλης και ο συνδυασμός με την έννοια της αναψυχής και του αθλητισμού

Ορισμοί της έννοιας τηςσχόλης

Από την άλλη πλευρά και όσο αφορά την έννοια τηςσχόλης, ο Μπαμπινιώτης αναφέρει χαρακτηριστικά ότι η λέξησχόλη προέρχεται από το ρήμα σχολάζω που σημαίνει ότι έχω τον ελεύθερο χρόνο αλλά και την δυνατότητα να διαθέσω τον συγκεκριμένο χρόνο με εποικοδομητικό τρόπο(Μπαμπινιώτης, 1998). Αλλά και η Δημητράκου, ήδη από το 1976, αναφέρει πως σε ελεύθερη μετάφραση η λέξησχόλη σημαίνει στάση, ανάπαυση και έλλειψη απασχόλησης (Δημητράκου,1976).

Και οι αρχαίοι συγγραφείς χρησιμοποιούσαν την έννοια τηςσχόλης, τόσο ο Πλάτωνας όσο και ο Αριστοτέλης, ως παράμετρο του ελεύθερου χρόνου, αλλά και του τρόπου διάθεσής του, ως μία πολύπλοκη διαδικασία, καθώς η έκφρασή του θεωρητικά συνδέεται άμεσα με το κοινωνικό και πολιτικό γίνεσθαι της εποχής εκείνης.

Πρέπει βέβαια στο σημείο αυτό να τονιστεί ότι, για την συγκεκριμένη έννοια τόσο οι απόψεις των θεωρητικών, όσο και οι απόψεις των πρακτικών συγγραφέων, ποικίλλουν. Αρκετοί μελετητές ανάμεσα τους και ο Haywood το 1995, υποστηρίζουν ότι με την έννοια της σχολής, αναφερόμαστε στον υπολειπόμενο χρόνο που απομένει μετά το τελείωμα της εργασίας, αλλά και των υπολοίπων υποχρεώσεων πχ κοινωνικών, που μπορεί να έχει ένας άνθρωπος (Haywood, 1995).

Οι Bramhan κ.α. το 1995 υποστηρίζουν ότι με την έννοια της σχολής αναφερόμαστε σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, όπως λόγου χάρη η παρακολούθηση ενός κινηματογραφικού έργου ή ενός τηλεοπτικού έργου, αλλά και η συμμετοχή μας σε κάποια αθλητική δραστηριότητα, η επίσκεψη μας σε κάποιο εστιατόριο, η ασχολία μας με διάφορα χόμπι κ. ά. (Bramhan κ.α., 1995).

Ο Κουθούρης το 2006 αναφέρει ότι, αρκετά άτομα επιδιώκουν να ζήσουν συγκεκριμένες εμπειρίες μέσα από την σχολή- δραστηριότητα που έχουν αποφασίσει να ακολουθήσουν και με τον τρόπο αυτό να μπορούν να ανακαλύψουν την ελευθερία του να κάνει κανείς ότι θέλει, χωρίς περιορισμούς. Άλλη περίπτωση ανθρώπων για το ίδιο θέμα μπορεί και καταλαβαίνει την έννοια της σχολής ως ξεκούραση, ως ένα ευχάριστο διάλειμμα από την δουλειά τους, αλλά κυρίως ως ένα μέσο αποφυγής από την ένταση και της πίεσης της ημέρας. Ο συγγραφέας συνεχίζει χαρακτηριστικά λέγοντας ότι, για την παρούσα έννοια έχουν ειπωθεί πολλές και διαφορετικές ερμηνείες. Όπως και να έχει όμως, η έννοια της σχολής είναι άμεσα συνδεδεμένη με την εκάστοτε κοινωνία που ανήκει και που εξελίσσεται παράλληλα και σταθερά με αυτήν (Κουθούρης, 2006).

Πριν από τον Κουθούρη, ο Kaplan το 1975 αναφέρει ότι η έννοια της σχολής περιλαμβάνει πολλά περισσότερα στοιχεία από την ύπαρξη του ελεύθερου χρόνου ή ακόμα και από την συλλογή δραστηριοτήτων προς εκτέλεση. Ο συγγραφέας θεωρεί ότι η έννοια της σχολής πρέπει πρωτίστως να αντιμετωπίζεται ως βασικό στοιχείο αναφορικά με την πνευματική καλλιέργεια του ατόμου και να συνδέεται με δεσμούς τόσο φιλικούς όσο και επαγγελματικούς (Kaplan, 1975).

Παρόμοια άποψη με την παραπάνω είναι και αυτή των Miller & Duane το 1963, που υποστηρίζουν ότι η έννοια του ελεύθερου χρόνου, ταυτίζεται με την έννοια της σχολής μόνο όταν το άτομο είναι σε θέση να την ξοδεύει με σκέψη και σύνεση, προκειμένου

να μπορέσει να αποκομίσει εμπειρίες και βιώματα που θα είναι ικανά να του δώσουν σωστά κίνητρα για την μετέπειτα πορεία του (Miller & Duane, 1963).

Κλείνοντας να αναφέρουμε ότι ο Weiskopf το 1984 τονίζει πως η συγκεκριμένη έννοια δεν υπολογίζεται μόνο ως προς την διάθεση των συμμετεχόντων να γίνει κάτι ουσιαστικό, αλλά και από την ίδια την επιλογή της πράξης που την ακολουθεί. Όπως λόγου χάρη αναφέρει ο συγγραφέας πολλοί άνθρωποι μπλέκονται σε δραστηριότητες που θεωρούνται επιβλαβείς για το σύνολο της κοινωνίας που ζουν, αλλά παρόλα αυτά οι εν λόγω πολίτες τις επιλέγουν και τις αξιοποιούν. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα θεωρείται η ενασχόληση με συνήθειες όπως η κατανάλωση αλκοόλ, η χρήση ναρκωτικών, η πορνεία κτλ (Weiskopf, 1984).

Τέλος να πούμε ότι η πλέον αντιπροσωπευτική άποψη της ανάλυσης της έννοια τηςσχόλης, είναι εκείνη που περιέχεται στην έννοια του ελεύθερο χρόνου του ανθρώπου, τον χρόνο δηλαδή που απομένει, όταν έχει ολοκληρώσει όλες του τις δραστηριότητες και που μπορεί να αξιοποιήσει τον εναπομείναντα χρόνο, με ελεύθερη χρήση και επιλογή μίας δημιουργικής απασχόλησης, δραστηριότητας ή ακόμα και ξεκούρασης (Shivers, 1997).

Ποιες είναι οι διαστάσεις τηςσχόλης

Η συγκεκριμένη έννοια τηςσχόλης περιλαμβάνει διάφορες απόψεις αντιμετώπισής της και μπορεί να χαρακτηριστεί ως δραστηριότητα, λειτουργική αξία, ελευθερία, υπολειπόμενος χρόνος και ως ολιστική διάσταση.

Ησχόλη ως δραστηριότητα

Στην συγκεκριμένη έννοια δίνεται έμφαση στην φύση της εκάστοτε δραστηριότητας που μπορεί να επιλέξει ο καθένας να πραγματοποιήσει. Εδώ έχουμε την έκφραση της έννοιας τηςσχόλης ως ένα ιδιαίτερο σύνολο που το αποτελούν πολλές μορφές δραστηριοτήτων, όπως λόγου χάρη, η τηλεόραση, τα σπορ, οι τέχνες αλλά και οι διακοπές και ο τουρισμός. Για την συμμετοχή του ανθρώπου στις συγκεκριμένες δραστηριότητες κάποιες φορές επιφέρει σημαντικά οφέλη στον ίδιο τον συμμετέχοντα, ενώ κάποιες άλλες μπορεί να λειτουργήσει ως τρόπος διάθεσης του ελεύθερου χρόνου του.

Η διοίκηση, αλλά και γενικότερα οι κοινωνικοί άρχοντες της κάθε κοινωνίας, οφείλουν να προστατεύουν τους πολίτες τους, και κυρίως να τους ενθαρρύνουν να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που είναι ηθικά αποδεκτές και όχι σε δραστηριότητες που είναι παράνομες και επιβλαβείς όπως τα ναρκωτικά, η πορνεία, τα παράνομα στοιχήματα κ. ά.

Η σχολή της λειτουργικής αξίας

Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τις λειτουργίες εκείνες που το άτομο μπορεί να εκμεταλλευτεί, ώστε να επιτύχει την ικανοποίηση διάφορων κοινωνικών αναγκών και επιθυμιών. Προκειμένου να γίνει αντιληπτός ο παραπάνω ορισμός, μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει επίθετα όπως θεραπευτική ή εκπαιδευτική σχολή ή ακόμα και επανορθωτική σχολή. Όσο αφορά μία διαφορετική εννοιολογική προσέγγιση για την έννοια της σχολής, μπορούμε να πούμε ότι χρησιμοποιούμε συσχετίσεις που έχουν άμεση σχέση με την υγεία του ατόμου, την ψυχολογική, συναισθηματική ή ακόμα και σωματική.

Με βάση τα παραπάνω, γίνεται εστίαση στις συνέπειες, που αφορούν κυρίως την κοινωνική πλευρά του θέματος που καταλήγει στην καλή ποιότητα ζωής και την πληρότητά της. Όλα τα προηγούμενα οδηγούν τους ανθρώπους στην δημιουργία υγιών κοινωνικών ομάδων και συλλόγων και κατ' επέκταση, στην ευγενή άμιλλα και στην βελτίωση ολόκληρου του κοινωνικού ιστού.

Η σχολή με την έννοια της ελευθερίας

Ο Κουθούρης το 2006 αναφέρει ότι η έννοια της σχολής ως ελεύθερη επιλογή των δραστηριοτήτων, μπορεί να έχει ιστορική βάση, αφού ήδη από τα αρχαία χρόνια οι αριστοκράτες μπορούσαν να επιλέξουν ποιες δραστηριότητες είχαν την δυνατότητα να κάνουν, την στιγμή μάλιστα που όλες τους οι υπόλοιπες ανάγκες ήταν καλυμμένες και το βιοτικό τους επίπεδο αρκετά υψηλό (Κουθούρης, 2006).

Την άποψη αυτή υποστηρίζει και ο Haywood ήδη από το 1995, που αναφέρει ότι η έννοια της σχολής μπορεί να εξυπηρετεί διάφορα εσωτερικά κίνητρα των ανθρώπων που θα φέρουν κοινωνικές ανταμοιβές, με αποτέλεσμα πολλές έννοιες και συνήθειες

όταν δεν χρησιμοποιούνται σωστά και δημιουργούν προβλήματα στους ανθρώπους που αποτελούν μία συγκεκριμένη κοινωνική δομή να έχουν μόνο αρνητικό αποτέλεσμα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η ενασχόληση με ναρκωτικά, με τζόγο, αλκοόλ και παρόμοια ζητήματα (Haywood, 1995).

Ησχόλη με την έννοια του υπολειπόμενου χρόνου

Η έννοια τηςσχόλης σε αυτήν την περίπτωση, μπορεί να έχει την έννοια της απόλυτης επιλογής διαφόρων δραστηριοτήτων του ατόμου, αφού βέβαια εκπληρωθούν όλες οι υπόλοιπες υποχρεώσεις που είναι δεσμευμένο να κάνει το άτομο κατά την διάρκεια της ημέρας. Η συγκεκριμένη διάσταση της έννοιας τηςσχόλης, είναι μία διαδικασία που απορρέει από τον σύγχρονο τρόπο ζωής των καθημερινών ανθρώπων, αφού όλες οι κοινωνίες έχουν κατά κανόνα την εργασία των πολιτών σε πρώτη προτεραιότητα και στην συνέχεια ακολουθούνται όλες οι υπόλοιπες ασχολίες.

Πολλοί κοινωνιολόγοι του 19^{ου} αιώνα αναφέρουν ότι αφού είναι εύκολη εργασία να υπολογιστούν οι ώρες της αμειβόμενης εργασίας των ανθρώπων, με την ίδια λογική θα μπορούν να υπολογιστούν και οι ώρες που οι ίδιοι οι άνθρωποι διαθέτουν για τηνσχόλη.

Ο Κουθούρης στο σημείο αυτό αναφέρει ότι, η προηγούμενη διαδικασία ελλοχεύει πολλούς και ιδιαίτερους κινδύνους, που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη. Ο πρώτος είναι το ότι τον περασμένο αιώνα οι γυναίκες δεν εργάζονταν σχεδόν καθόλου με αμοιβή. Ήταν υπεύθυνες για το νοικοκυριό τους και η συγκεκριμένη εργασία είναι μία εργασία που δεν αμείβεται. Άρα τέθηκε θέμα το κατά πόσο οι γυναίκες των προηγούμενων κοινωνιών έχουν το δικαίωμα του ελεύθερου χρόνου ή όχι. Με την ίδια λογική ισχύει και για τις γυναίκες των σημερινών κοινωνιών που δεν εργάζονται: έχουν δικαίωμα στην διεκδίκηση του ελεύθερου χρόνου;

Και δεύτερον υπάρχει το φαινόμενο της ανεργίας ήδη από προηγούμενους αιώνες. Το ζήτημα που προέκυψε είναι κατά πόσο οι άνεργοι πολίτες έχουν δικαίωμα στην διαδικασία τηςσχόλης ή δεν μπορούν να το χρησιμοποιήσουμε με επιτυχία, αφού η ίδια η κατάσταση της ζωής τους δεν τους επιτρέπει να εργάζονται, επομένως να έχουν και ελεύθερο χρόνο, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιούν όλο τον χρόνο τους όπως αυτοί επιθυμούν.

Η σχολή με την έννοια της ολιστικής διαδικασίας

Αρκετοί συγγραφείς υποστηρίζουν ότι η έννοια της σχολής δεν είναι ένα πράγμα ή δεν αποτελείται μόνο από κάποιους παράγοντες. Θεωρούν ότι για να είναι ολοκληρωμένο το ζήτημα της έννοιας της σχολής, οφείλουν να λάβουν υπόψη τους όλους τους παράγοντες που ενδεχομένως την αποτελούν ώστε να πετύχουν πιο σαφή και σωστή άποψη για το εν λόγω θέμα.

Ποιες είναι οι έννοιες αλλά και οι διαφορές στους όρους: Αναψυχή, Ψυχαγωγία, Διασκέδαση και Αθλητισμός Αναψυχής.

Είναι γνωστό σε όλους ότι η σύγχρονη κοινωνία που ζούμε και ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, έχει υποστεί πολλές αλλαγές και μεταβολές που έχουν επηρεάσει όλους τους κοινωνικούς ιστούς και τις κοινωνικές δομές. Πολλές έννοιες και αξίες που είχαν σπουδαία θέση τον προηγούμενο αιώνα στην ζωή των ανθρώπων, έχουν δώσει την θέση τους σε άλλες που τις περισσότερες φορές δεν είναι και για καλό σκοπό. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το ότι οι σύγχρονες κοινωνίες μετράνε και υπολογίζουν τις χρηματικές απολαβές των πολιτών τους, σε αντίθεση με παλαιότερες κοινωνίες που είχαν ως κύριο μέλημα τους ιδίους τους πολίτες και όχι το εισόδημά που αυτοί κερδίζουν.

Κρίνεται λοιπόν αναγκαίο περισσότερο από ποτέ, στην σημερινή εξελισσόμενη κοινωνία, η παροχή κινήτρων προς τους πολίτες, που θα τους βοηθήσουν, ώστε να αντισταθμίσουν την συνεχώς μεταβαλλόμενη ζωή τους, με δραστηριότητες που είναι ικανές να τους χορηγηθούν ως αντίβαρο στην παραπάνω κατάσταση.

Η μελέτη του ελεύθερου χρόνου από τους επιστήμονες και τους κοινωνιολόγους, φέρνει αναπόφευκτα και έννοιες συναφείς με το παραπάνω όπως έχουμε ήδη τονίσει και πιο πριν. Έννοιες όπως αναψυχή, ψυχαγωγία, και αθλητισμός είναι μερικές από

αυτές, που παρά το γεγονός ότι χρησιμοποιούνται εσφαλμένα, εντούτοις στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται μία προσπάθεια διερεύνησης και απλοποίησης τους.

Ο όρος αναψυχή

Ο όρος αναψυχή, λόγου χάρη, προέρχεται από το ρήμα αναζωογονώ, δροσίζω και φρεσκάρω. Η προσέγγιση που έχει αποδοθεί στον όρο, επιβάλλει μία διαδικασία που αποκαθιστά την υγεία σε πρώτη φάση, αλλά και τονώνει τον οργανισμό σε δεύτερη αφού του δίνει ευεργετικές επιδράσεις. Ο Αυθινός το 1999 αναφέρει ότι είναι μία δραστηριότητα που αναζωογονεί τον άνθρωπό από την καθημερινή του εργασία (Αυθινός, 1999).

Αλλά και πριν από αυτόν, ήδη από το 1979 ο Gold αναφέρει ότι για την διαδικασία που αποτελεί την αναψυχή σημαντικό θέμα δεν είναι τόσο το είδος των δραστηριοτήτων που θα επιλέξουν οι συμμετέχοντες, αλλά το τελικό συναίσθημα που αυτοί θα βιώσουν, όπως ευχαρίστηση, ηρεμία και γαλήνη (Gold, 1979).

Συναφής με την προσέγγιση του Gold είναι και αυτή του Kraus το 1978 που αναφέρει ότι παρά το γεγονός ότι η έννοια της αναψυχής φαίνεται σαν μία ανθρώπινη δραστηριότητα που αρκετές φορές μπορεί να παρουσιάζεται και ως παιδαριώδης, εντούτοις κρύβει και άλλες έννοιες- λέξεις όπως ένα ταξίδι αναψυχής, το διάβασμα η επίσκεψη σ ένα μουσείο ή η παρακολούθηση ενός καλλιτεχνικού γεγονότος κ.ά.

Τέλος ακόμα και ο Μπαμπινιώτης (1998) αναφέρει ότι με την έννοια του όρου αναψυχή, αναφερόμαστε σε μία δραστηριότητα που είναι κοινωνικά αποδεκτή και που γίνεται στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου, δημιουργώντας συναισθήματα ικανοποίησης, ευχαρίστησης και ευεξίας. Οι Hutchinson και Weiskopf το 1985 αναφέρουν ότι η αναψυχή είναι μία διαδικασία απεμπλοκής του ανθρώπου από τις καθημερινές του υποχρεώσεις.

Ο όρος διασκέδαση

Ο όρος διασκέδαση από την άλλη πλευρά, περιλαμβάνει την συμμετοχή του ατόμου για μία συγκεκριμένη απόλαυση ή εκτόνωση ή ακόμα και απομάκρυνση της έγνοιας

και των διαφόρων καθημερινών προβλημάτων που το απασχολούν. Επομένως η έννοια της διασκέδασης περικλείει και την αναψυχή του ατόμου διαμέσου δραστηριοτήτων χωρίς σοβαρή ενασχόληση, αλλά περισσότερο ανέμελη διάθεση του ελεύθερου χρόνου του. Καθώς η έννοια του όρου διασκέδαση περιλαμβάνει διάφορες διαδικασίες όπου το άτομο μπορεί να συμμετέχει χωρίς να επιδεικνύει κάποιο ψυχικό ή σωματικό μόχθο, η εν λόγω έννοια σημαίνει ότι ευχαριστιέμαι, περνώ την ώρα μου και τον καιρό μου, ή ακόμα και χάνω την ώρα μου και τον καιρό μου.

Ο όρος ψυχαγωγία

Από την άλλη πλευρά ο όρος ψυχαγωγία μπορεί να θεωρηθεί σχεδόν συνώνυμο του όρου διασκέδαση, αλλά ουσιαστικά διαφέρει στο ότι προέρχεται από άλλη ετυμολογική βάση. Ο εν λόγω όρος σημαίνει την αγωγή της ψυχής του ατόμου μέσα από την συμμετοχή του σε διάφορες δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου του, όπως είναι λόγου χάρι ο χορός, η άθληση, η μουσική κτλ. Ο Μπαμπινιώτης αναφέρει ότι η διαφορά των εννοιών ψυχαγωγία και διασκέδαση έγκειται στο ότι η ψυχαγωγία χρειάζεται την ενασχόληση του ατόμου με δημιουργική αξιοποίηση του χρόνου του, καθώς επίσης και την συμμετοχή του σε σοβαρές και αξιόλογες μορφές απασχόλησης (Μπαμπινιώτης, 1999).

Ο όρος αθλητισμός

Τέλος με τον όρο αθλητισμό νοούνται όλες οι δραστηριότητες που έχουν να κάνουν με την σωματική άσκηση και βελτίωση των μυϊκών ομάδων του ανθρώπου. Βέβαια ο αθλητισμός ως έννοια διαφέρει κατά πολύ από τον πρωταθλητισμό, με αποκορύφωση την συμμετοχή των αθλητών στους Ολυμπιακούς αγώνες. Εδώ δεν υπάρχει το στοιχείο της νίκης ή ακόμα και αν υπάρχει δεν θεωρείται σημαντικής αξίας. Αυτό που έχει πρωτεύοντα ρόλο είναι η συμμετοχή στις δραστηριότητες του αθλητισμού και μάλιστα όπως η Χρόνη το ανέφερε το 2001 ο αθλητισμός έχει σαν στόχο την αναψυχή.

Ο αθλητισμός αναψυχής ενθαρρύνει τον συμμετέχοντα πέρα από το κίνητρο για νίκη, στην επίδειξη της ικανότητας του για αθλητική απόδοση, αλλά και στην ευκαιρία που

του δίνεται ώστε να διαχειρίζεται με επιτυχία το στρες, τα καθημερινά προβλήματα, αλλά και να συμβάλλει στην γενικότερη βελτίωση των λειτουργιών του σώματος που περιλαμβάνει την αποβολή των τοξινών και την αντίσταση του σώματος κατά του γήρατος. Τέλος να συμπληρώσουμε ότι ο αθλητισμός αναψυχής συμβάλλει κατά πολύ στην βελτίωση των κοινωνικών σχέσεων των ανθρώπων και στην δημιουργία φιλικών συναναστροφών και συναντήσεων (Χρόνη, 2001).

Ποια είναι η σχέση μεταξύ των παραπάνω όρων

Από την παραπάνω ανάλυση καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η έννοια του όρου αναψυχή έχει να κάνει με συναίσθημα συνήθως ευχάριστο, που φέρνει στον άνθρωπο ως μία ψυχοσωματική ανακούφιση, ενώ ο στόχος που επιδιώκει να καλύψει είναι η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου του με την συμμετοχή του σε διάφορες δραστηριότητες με την μορφή της διασκέδασης, της ψυχαγωγίας ή των συνδυασμό και των δυο παραπάνω εννοιών. Παρά τις διαφορές που υπάρχουν, οι έννοιες της ψυχαγωγίας και της διασκέδασης, συχνά χρησιμοποιούνται από τους ανθρώπους ως ταυτόσημες και η μία παίρνει την θέση της άλλης.

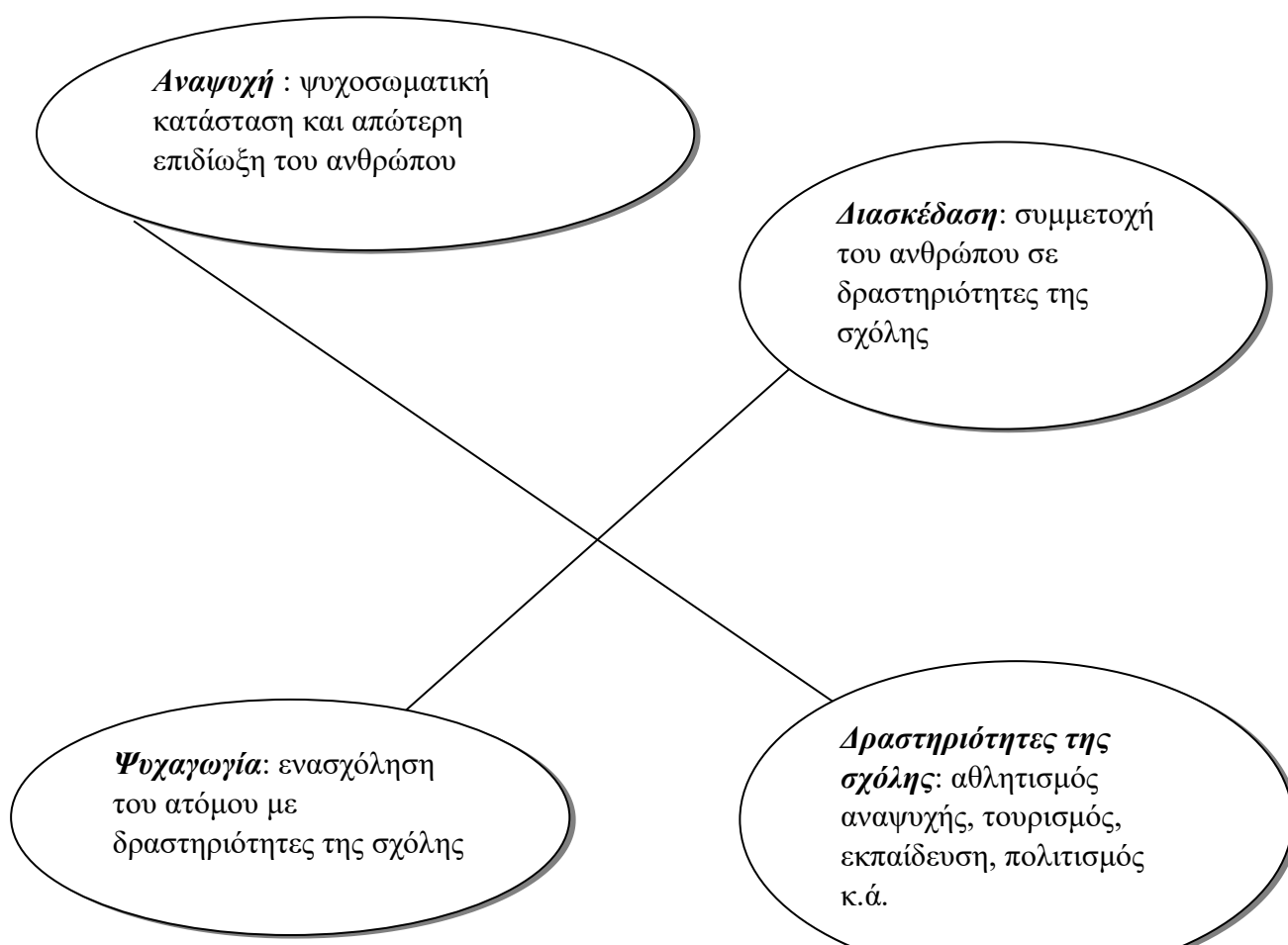
Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι είναι ταυτόσημες ή ότι δεν υπάρχει ουσιώδεις διαφορά ανάμεσα στις δύο. Όπως προαναφέραμε η έννοια του όρου ψυχαγωγία θέλει την σοβαρή συμμετοχή του ατόμου στην εν λόγω δραστηριότητα, ενώ η έννοια της διασκέδασης, περιλαμβάνει το συναίσθημα της απόλαυσης και της εκτόνωσης χωρίς ιδιαίτερα συναισθηματικό ή ψυχικό μερίδιο.

Είναι υποκειμενική η κατάταξη των δύο εννοιών σε καλύτερη ή προτιμότερη. Ανάλογα βέβαια με την χρονική περίοδο που συντελούνται, αλλά και με τις ιδιαίτερες ανάγκες που το άτομο θέλει να καλύψει, πρέπει να υπάρχει και αντίστοιχος διαχωρισμός. Σε αυτό βέβαια συμβάλλει και το γεγονός της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου που βρίσκεται το ίδιο το άτομο και την αντίστοιχη ψυχολογική κατάσταση που υπάρχει μέσα του. Αλλά και η ίδια η διαδικασία πρέπει να χαρακτηριστεί ανάλογα, όταν λόγου χάρη, ένα απλό παιχνίδι μπάσκετ μπορεί να θεωρηθεί ως διασκέδαση από μερικούς, για άλλους όμως είναι πολύ σημαντικό, όταν πρόκειται για έναν αγώνα που τα έσοδά του θα πάνε στην ενίσχυση και υποστήριξη ευπαθών ομάδων.

Ο Κουθούρης αναφέρει χαρακτηριστικά ότι είναι λάθος η προσέγγιση κάποιων ανθρώπων που θεωρούν ότι η έννοια του όρου αναψυχή συνδέεται με μία δράση ενεργητική, ενώ η προσέγγιση του όρου ψυχαγωγία συνδέεται με μία δράση ως παθητική. Αφού δεν μπορεί κάποιος να συνδυάσει την κινητική δραστηριότητα με την έννοια του όρου αναψυχή, με την ίδια λογική δεν θα μπορεί να συνδυάσει την έννοια του όρου ψυχαγωγία με την παθητική σκοπιά της.

Το ίδιο μπορεί να συμβεί και με μία θεατρική παράσταση: ένας θεατής ενδεχομένως να παρακολουθήσει μία παράσταση και να αισθανθεί ένα συναίσθημα ευφορίας μετά το τέλος της, το οποίο και θα ολοκληρωθεί όταν θα πάει σπίτι του. Αντίθετα ένας άλλος μπορεί να αισθανθεί τόσο προβληματισμένος ώστε οι προβληματισμοί αυτοί να τον συντροφεύουν και τις επόμενες μέρες μέχρι να προσπαθήσει να τους λύσει (Κουθούρης, 1999).

Η πρώτη διαδικασία από τον θεατή αποτελεί διασκέδαση, ενώ η δεύτερη αποτελεί ψυχαγωγία. Η παραπάνω σχέση μπορεί κάλλιστα να εκφραστεί και με το παρακάτω διάγραμμα στο οποίο ο Κουθούρης συνδέει όλους τους όρους μεταξύ τους και βγάζει τα αντίστοιχα συμπεράσματα. Συνοπτικά οι δραστηριότητες τηςσχόλης έχουν στόχο την κατάσταση που βρίσκεται το άτομο, περιγράφοντας τον όρο αναψυχή και η οποία μπορεί να προσεγγιστεί άνετα με τους όρους διασκέδαση και ψυχαγωγία.

Πηγή: Μοντέλο «Διαδικασία Προσέγγισης της Αναψυχής» του Κουθούρη, Χ., 2004.

Εφαρμογές των παραπάνω εννοιών στην πράξη και εκπαιδευτικά νοήματα από την κάθε ενέργεια ως προς όλους τους συμμετέχοντες.

Για την κατηγοριοποίηση της έννοιας τηςσχόλης πρέπει να ληφθούν υπόψη αρκετοί παράγοντες. Οι πιο σημαντικοί είναι οι παρακάτω: α) ο τρόπος που επιλέγει ο συμμετέχοντας να λάβει μέρος κι τι επιδιώκει να πετύχει από αυτήν την συμμετοχή. Για τους εφήβους και τα παιδιά πρέπει να ληφθεί υπόψη το κατά πόσο οι συγκεκριμένες δραστηριότητες θα τα βοηθήσουν ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις καθημερινές τους υποχρεώσεις και να δημιουργήσουν ένα υγιές και γυμνασμένο σώμα και β) ποια θα είναι η συμμετοχή του συμμετέχοντα όσο αφορά την εξέλιξη της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Αυτό εξηγείται με το κατά πόσο ενδιαφέρεται ο εκάστοτε συμμετέχοντας για την ορθή και ολοκληρωμένη επιτυχία της. Στην περίπτωση των παιδιών και εφήβων, παρακολουθούμε αν το εν λόγω άτομο, εκδηλώνει έντονο ενδιαφέρον για την περαίωση των δραστηριοτήτων.

Ο έλεγχος που ασκείται από τους αρμόδιους φορείς για το αποτέλεσμα που θα παρουσιαστεί στο τέλος. Για τα παιδιά και τους εφήβους μελετάμε το κατά πόσο δείχνουν ενδιαφέρον για την τελική έκβαση της κάθε δραστηριότητας που αναλαμβάνουν είτε ως άτομα είτε ως ομάδα και τέλος δ) στο κατά πόσο οι δραστηριότητες που συμμετέχει ο κάθε ενδιαφερόμενος είναι αποτέλεσμα της δικής του βούλησης ή είναι αποτέλεσμα πίεσης που ενδεχομένως μπορεί να του έχει ασκηθεί.

Για να γίνουν αντιληπτά τα παραπάνω ο Κουθούρης χώρισε τις δραστηριότητες σε κατηγορίες, τις μελέτησε και διεξήγαγε τα συμπεράσματά του

- Κατοικία και απασχόληση: εδώ ο συμμετέχοντας αναλαμβάνει την ολοκλήρωση διάφορων μικρό-κατασκευών, την φροντίδα που έχει να κάνει με τα κατοικίδια, διάφορα χόμπι όπως το διάβασμα, η μουσική, το ραδιόφωνο αλλά και διαφορετικά πράγματα όπως η κηπουρική και εν γένει η ενασχόληση με χειρονακτικές εργασίας.
- Αγορά αγαθών και υπηρεσιών: περιλαμβάνονται είδη ένδυσης και υπόδησης καθώς και διάφορα αξεσουάρ που προορίζονται για την περιποίηση προσώπου και σώματος.
- Άσκηση: εδώ περιλαμβάνονται όλες οι δραστηριότητες που έχουν να κάνουν με την άσκηση και εν γένει την σωματική υγεία.
- Κοινωνική ζωή: περιλαμβάνονται οι διάφορες οικογενειακές, επαγγελματικές και κοινωνικές υποχρεώσεις που μπορεί να έχει ένας άνθρωπος, αλλά και γενικότερα οι διαπροσωπικές σχέσεις και οι επισκέψεις σε διάφορες εκδηλώσεις.
- Τέχνες και γράμματα: συμμετοχή σε μη επαγγελματικές ενασχολήσεις σε διάφορες καλλιτεχνικές ομάδες και χορωδίες, μαθήματα χορού και παρουσιάσεις βιβλίων αλλά και συμμετοχή σε συναυλίες κ.ά.
- Τουρισμός: όλες οι δραστηριότητες που έχουν να κάνουν με τα ταξίδια και τις εκδρομές, αλλά και οι δραστηριότητες σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- Εθελοντισμός: προσφορά εργασίας χωρίς αντίτιμο και συνηθίζεται η συμμετοχή του ενδιαφερόμενου σε μη κερδοσκοπικές οργανώσεις.
- Ανομία αλλά και παρανομία: όλα τα παράνομα στοιχεία και ο τζόγος, η πορνεία και η χρήση ναρκωτικών.

Να συμπληρώσουμε ότι για την οποιαδήποτε επιλογή που ένας ενήλικας ή έφηβος ή ακόμα και παιδί καλείται να διαλέξει, σημαντικό θέμα έχουν οι παρακάτω παράμετροι: 1)η προσωπική του ανάγκη και οι επιθυμίες του, δηλαδή τι θέλω , τι επιδιώκω να καλύψω και πως θα το καταφέρω 2) η προσωπική ικανοποίηση των αναγκών του 3) η παρότρυνση από το περιβάλλον του και η υπενθύμιση του κατά πόσο αυτό που κάνει θα το βοηθήσει με κάποιο συγκεκριμένο τρόπο 4) ποιες είναι οι συνθήκες που επηρεάζουν το περιβάλλον που το ίδιο το άτομο ζει και αναπτύσσεται. Να τονιστεί στο σημείο αυτό ότι δικαίωμα στην αναψυχή έχουν όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτου ηλικίας, μορφωτικού και κοινωνικού επιπέδου και εισοδήματος

Οι ενήλικες πολίτες με την επιλογή των δραστηριοτήτων που κάνουν και δει, των αθλητικών δραστηριοτήτων, μπορούν να είναι προάγγελοι μίας κοινωνίας που συνεχώς μεταβάλλεται προς το καλύτερο και να βοηθήσουν ως προς την συνεχόμενη ανταλλαγή απόψεων και γνώσεων. Το γεγονός δε, ότι βρίσκονται κάτω από την ίδια κοινωνική συνοχή οι εκάστοτε πολίτες με την συμμετοχή τους σε αθλητικές και εν γένει πολιτιστικές δραστηριότητες, μπορούν να μεταβάλλουν την τοπική κοινωνία προς το καλύτερο.

Καθώς η έννοια του όρου αναψυχή μπορεί να βελτιώσει την ικανοποίηση των ατομικών αναγκών των συγκεκριμένων πολιτών, μπορεί επιπλέον να συνεισφέρει σε μία ομάδα κοινούς στόχους και όραμα. Η συμμετοχή των πολιτών σε τέτοιου είδους δραστηριότητες ικανοποιεί και κοινωνικές ανάγκες, όπως η ανάπτυξη μίας συγκεκριμένης ταυτότητας και προσωπικότητας της ομάδας, η ομαδική έκφραση της δημιουργικότητας και τέλος η ολοένα αυξανόμενη κοινωνικοποίηση τους.

Ο Κουθούρης τονίζει χαρακτηριστικά ότι η έννοια της αναψυχής μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα μέσο που θα βελτιώσει αφενός την ποιότητα της ζωής των πολιτών που συμμετέχουν σε αυτήν και στις αντίστοιχες εκδηλώσεις της, αφετέρου με την συνεχόμενη εξέλιξη και βελτίωση της κάθε δραστηριότητας μπορεί να ενισχυθεί η ολοένα και μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών σε αυτές, δίνοντας τους κίνητρα για περεταίρω έκφραση (Κουθούρης,2004).

Κεφάλαιο 3 - Μελέτη περίπτωσης: η συμβολή της αθλητικής ιστορίας της Κέρκυρας στην ανάπτυξη του ελληνικού αθλητισμού.

Ιστορική αναδρομή (αρχαίοι χρόνοι)

Μετά την ανάληψη από την χώρας μας για την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, η αθλητική και αγωνιστική δύναμη της Κέρκυρας τέθηκε στο προσκήνιο για άλλη μία φορά. Ο Γιάτσης ήδη από το 1962, αναφέρει ότι το Ιόνιο Πέλαγος αποτέλεσε έναν ιδιαίτερο χώρο συγχώνευσης και ανάπλασης των πολιτιστικών αγαθών και ως εκ τούτου εμφάνισε μία ιδιαίτερη πολιτισμική κίνηση. Επιπλέον η θέση της Κέρκυρας,

όσο αφορά την γεωγραφία, είναι ήδη γνωστή σε όλους, αφού βρίσκεται στο κέντρο της θάλασσας που συνδέει την Αδριατική με το Ιόνιο πέλαγος και εν γένει με όλη την Μεσόγειο. Αποτέλεσμα είναι να αποτελεί ένα σπουδαίο εμπορικό και ναυτικό κέντρο, κάτι που επηρέασε και την μετέπειτα πορεία της(Γιάτσης, 1962).

Για την ιστορία οφείλουμε να τονίσουμε ότι πρώτοι οι Φαίακες διοργάνωσαν αθλητικά γεγονότα προς τιμήν του Οδυσσέα, όταν ο τελευταίος επισκέφτηκε το νησί τους, γυρνώντας από την Τροία. Καθώς οι Φαίακες ταυτίζονται με την ιστορία και τον πολιτισμό της Κέρκυρας, είναι άμεσα συνδεδεμένη η ιστορία του νησιού με τις δικές τους ιδιαίτερες και ποικίλες εκδηλώσεις.

Η Ιλιάδα από την άλλη πλευρά, τονίζει την σπουδαιότητα, αλλά και την σοβαρότητα που διεξάγονταν οι αθλητικές εκδηλώσεις σε όλο το νησί, καταγράφοντας με αυτόν τον τρόπο την σπουδαιότητα των αθλητικών γεγονότων για την ζωή και την εξέλιξη του τόπου. Δεν μπορεί να αμφισβητήσει κανείς την αναγκαιότητα των εν λόγω αγώνων, αλλά οφείλουμε να τονίσουμε κάποια ιδιαίτερα γεγονότα που σηματοδότησαν την μετέπειτα αθλητική δραστηριότητα σε όλο το νησί.

Οι Φαίακες επέλεξαν τους αγώνες που διεξήγαγαν προκειμένου να ευχαριστηθεί και να διασκεδάσει ο ξένος Οδυσσέας. Καθώς μαζεύονται όλοι οι κάτοικοι του νησιού σε συγκεκριμένα μέρη για να παρακολουθήσουν τους αγώνες, συνεπάγεται το ότι οι αγώνες αρχίζουν και αποτελούν ένα αναπόσπαστο κομμάτι της πόλης. Εδώ υπάρχει και η χρησιμοποίηση για πρώτη φορά του ορισμού : αθλητής που συνδέεται άμεσα με την σωματική διάπλαση των νδρών που συμμετέχουν τονίζοντας την δυναμική που επιδεικνύουν καθώς επίσης και τις αθλητικές επιδόσεις που παρουσιάζουν κατά τις εκτέλεση συγκεκριμένων ασκήσεων (Μουρατίδης, 1989).

Στους συγκεκριμένους αγώνες καλούνται να αγωνιστούν όλοι οι νέοι του νησιού, όπως επίσης και η παρουσία κριτών των αγώνων, δίνει ιδιαίτερη αίγλη στο εν λόγω γεγονός. Παρουσιάζεται και για πρώτη φορά η έννοια του «ευ αγωνίζεσαι» πράγμα που σηματοδοτεί το ότι οι αγώνες αποτελούν και πολιτιστικό φαινόμενο, πέρα από το ίδιο το αθλητικό γεγονός. Καθώς έγινε πρόσκληση στον Οδυσσέα στο να συμμετέχει στους αγώνες και παρά την άρνησή του για λόγους ευγένειας, παρατηρούμε ότι εκφράζονται και αρκετές αρετές των αθλητών καθώς εκδηλώνονται κατά την διάρκεια των αθλημάτων και γίνονται σεβαστές από όλους τους συμμετέχοντες.

Καθώς εξελίσσονται οι αρχαίες κοινωνίες και κατ' επέκταση και οι αγώνες που διοργανώνονται σε αυτές και ειδικά οι Ολυμπιακοί αγώνες, πρέπει να τονιστεί ότι αρχίζουν και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της εκάστοτε πόλης που τους φιλοξενεί. Ιδιαίτερα δε η Κέρκυρα που μελετάμε, έχει να επιδείξει σημαντικά οφέλη από αυτούς, αλλά και ιδιαίτερη οικονομική και κοινωνική διάρθρωση. Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι για την ολοκλήρωσή τους οι αρχαίοι Κερκυραίοι είχαν χτίσει ολόκληρο στάδιο που το χρησιμοποιούσαν οι αθλητές για τις προπονήσεις τους, καθώς επίσης και συγκεκριμένοι αθλητικοί και γυμναστικοί χώροι που είχαν διαμορφωθεί για τον σκοπό αυτό (Παυλογιάννης/Αλμπανίδης, 2000).

Ο Παππάς στην μελέτη που έκανε για τους αρχαίους αγώνες της Κέρκυρας, ήδη από το 1960, αναφέρει ότι για την αθλητική υποδομή της αρχαίας Κέρκυρας σημαντικό ζήτημα ήταν η εκτέλεση των αγώνων με το όνομα Ρωμαία, που προσέλκυε αρκετούς αθλητές κάθε φορά που διεξάγονταν. Για αυτό και πολλοί αρχαίοι Ολυμπιονίκες προέρχονται από την Κέρκυρα, εξαιτίας των γεγονότων που βοήθησαν στην ανάπτυξή τους (Παππάς, 1960).

Όσο αφορά το ίδιο το περιεχόμενο των αγώνων ο Αυγερινός το 1990 αναφέρει ότι με το πέρασμα των χρόνων, οι αγώνες απέκτησαν διαφορετικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα και έγιναν πιο ανταγωνιστικοί με ιδιαίτερη έμφαση την προσαρμογή τους στα καινούργια δεδομένα. Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους και την προσάρτηση των Επτανήσων στην Βενετία, η Κέρκυρα αλλά και όλα τα νησιά απέκτησαν ιδιαίτερη αίγλη και ισχυρή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Δεν θα μπορούσε να λείπει και η ανάπτυξη των αγώνων, αλλά και η τοποθέτησή τους κάτω από νέα βάση (Αυγερινός, 1990).

Η ανάπτυξη των αθλημάτων στην Κέρκυρα, αλλά και εν γένει στα Επτάνησα, έδωσαν στην Βενετία ιδιαίτερη αίγλη. Εκεί άρχισαν να διοργανώνεται με μεγάλη επιτυχία ιππικοί αγώνες με σημαντικές συνέπειες τόσο στην ιδιωτική, όσο και στην κοινωνική ζωή της πόλης. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω προσπάθειών ήταν το ότι οι διοργανωτές των αγώνων αποφάσισαν να συνεχίσουν την τέλεση τους στην ίδια την Κέρκυρα εξασφαλίζοντας μάλιστα ιδιαίτερη συμμετοχή από πολύ κόσμο και φυσικά τις συμμετοχή και των λαϊκών μαζών, που είχαν ήδη ελεύθερη πρόσβαση στα εν λόγω θεάματα (Παυλίνης, 1980).

Μετά την κυριαρχία του Βοναπάρτη σε όλη σχεδόν την κεντρική Ευρώπη, αναπόφευκτα επηρεάστηκε και η ελληνική κοινωνία με τις αλλαγές που η κυριαρχία του έφερε. Καθώς άλλαξε ιδιοκτησιακό καθεστώς και η περιοχή των Επτανήσων, αφού την διοίκησή τους την διαδέχτηκαν οι Άγγλοι, λογικό είναι να αλλάξει και το καθεστώς διεξαγωγής των αγώνων στο νησί. Με βάση τις επικείμενες αλλαγές των Άγγλων έχουμε να τονίσουμε ότι κατά την διάρκεια του 19^{ου} αιώνα η βρετανική κυριαρχία έφερε και την επικράτηση του αγγλικού αθλητικού προτύπου που θέλει την διεξαγωγή των συγκεκριμένων αθλητικών εκδηλώσεων με την μορφή διαφόρων μορφών αθλοπαιδιών (Dunning, 1999).

Το θετικό στοιχείο για την Κέρκυρα είναι το γεγονός ότι εξαιτίας της θέσης της αλλά και της παράδοσης που την ακολουθεί, έγινε τόπος συνάντησης πολλών αθλητών και εν γένει πολλών πολιτισμών. Πέρα λοιπόν από την συγκεκριμένη μορφή διεξαγωγής των αγώνων, υπό το αγγλικό σύστημα διαπαιδαγώγησης, παρατηρείται και η ανάπτυξη και άλλων μορφών αθλητικού περιεχομένου όπως η άθληση με την βοήθεια οργάνων και συγκεκριμένων ασκήσεων που έχουν καταβολές από την Βόρεια Ευρώπη. (Κουλούρης, 1997). Αποτέλεσμα των παραπάνω καταστάσεων και σύμφωνα με τους μελετητές της εποχής, παρατηρείται στην Κέρκυρα μία διαφορετική αντιμετώπιση των συγκεκριμένων αγώνων, διαφορετική από την προηγούμενη, που είχε καθιερωθεί στην συνείδηση του λαού, αλλά πάντα σύμφωνη με τα ευρωπαϊκά δεδομένα που ολοένα κέρδιζαν σημαντικό έδαφος μέσα στο εξελισσόμενο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Νεότεροι χρόνοι- 19^{ος} αιώνας

Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα οι βρετανικές αρχές κατάφεραν και διοργάνωσαν διάφορες συναντήσεις προς τιμήν διαφόρων επιφανών Άγγλων με διάφορες εκδηλώσεις που περιείχαν και αθλητικό περιεχόμενο. Το περιεχόμενο των εκδηλώσεων αυτών είχε να κάνει με συναγωνισμό των συμμετεχόντων τόσο στο τρέξιμο και στην πάλη, όσο και στην πυγμαχία αλλά και στα άλματα. Οι Έλληνες αθλητές στην παρούσα φάση, έδειξαν πραγματική υπεροχή έναντι των αντιπάλων τους. Εδώ υπάρχει και ο προάγγελος του άλματος επί κοντώ, που στην συγκεκριμένη περίπτωση και λόγω της επικινδυνότητάς του, οι αθλητές έπαιρναν όλα τα έπαθλα, ανάμεσα τους και τα γνωστά σε όλους: κοκκάνια (Σαμαρτζής, 2000).

Η διεξαγωγή του συγκεκριμένου αθλήματος συνεχίστηκε με τεράστια επιτυχία σε όλη την διάρκεια του 19^{ου} αιώνα. Μέσα στους αθλητές που ξεχώρισαν ήταν και ένας Ελβετός γυμναστής που κατάφερε και κέρδισε με μεγάλη ευκολία τον συγκεκριμένο αγώνα και ο οποίος έμελλε να αλλάξει την τύχη όλου του αθλητικού γίγνεσθαι της Κέρκυρας. Μαζί με τον αδελφό του έφεραν στην Κέρκυρα τα πρώτα αγωνιστικά ποδήλατα και ανέπτυξαν σε μεγάλο βαθμό το άθλημα της ποδηλασίας.

Κατά την μετέπειτα πορεία της αθλητικής ιστορίας της Κέρκυρας, πρέπει να αναφερθεί ότι κατά καιρούς διοργανώνονταν αγώνες, όχι μόνο για αθλητικό, αλλά και για ψυχαγωγικό αποτέλεσμα. Ο λαός της Κέρκυρας ενθουσιαζόταν με όλες αυτές τις εκδηλώσεις και πολλές φορές χρησιμοποιούνταν από τους διοργανωτές ως ενίσχυση των τοπικών εορτών που γίνονταν αλλά και των τοπικών πανηγυριών.

Περί το 1823 διοργανώθηκε και ο πρώτος αγώνας κρίκετ στην Κέρκυρα υπό αγγλική επίβλεψη. Αποτέλεσμα του παραπάνω αγώνα ήταν και η διεθνής προβολή του, τόσο στους London News όσο και στους Times, αλλά και η προβολή του νησιού με ιδιαίτερα εγκωμιαστικά σχόλια για το ίδιο το άθλημα, αλλά και για τους Κερκυραίους που συμμετείχαν.

Εδώ έχουμε και τους πρώτους αγώνες ποδοσφαίρου περί το 1866, που προβλήθηκαν από τον τύπο με ιδιαίτερα εγκωμιαστικά σχόλια. Μάλιστα σε παλαιά ημερολόγια που δημοσιεύτηκαν και που έχουν την σφραγίδα τοπικών αρχόντων, υπάρχουν όλοι οι κανόνες που χρειάζεται ένας αγώνας ποδοσφαίρου για να διεξαχθεί και που οι αξιωματικοί, την περίοδο αυτή που υπηρετούσαν στην Κέρκυρα, τους εκτέλεσαν με σωστό και ολοκληρωμένο τρόπο.

20^{ος} αιώνας

Από τα παραπάνω οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι οι αθλητικές και γυμναστικές αναφορές που αναφέρθηκαν, δίνουν έναν ιδιαίτερο τόνο ανάπτυξης και βελτίωσης του αθλητικού πνεύματος που υπήρχε τότε στο νησί. Καθώς λοιπόν πραγματοποιήθηκε τα επόμενα χρόνια η ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα, το νησί της Κέρκυρας συνέλαβε με ποικίλους και ιδιαίτερους τρόπους στην ανάπτυξη αλλά και στην εξέλιξη του ελληνικού αθλητισμού.

Χαρακτηριστικό θεωρείται το παράδειγμα που αναφέρει ότι για οποιαδήποτε αλλαγή και τελειοποίηση που χρειαζόταν το ελληνικό αθλητικό πνεύμα έπαιρνε παράδειγμα από το αθλητικό πρότυπο που είχε ακολουθηθεί στην Κέρκυρα και που το χρησιμοποιούσαν με επιτυχία όλοι οι παράγοντες του αθλητισμού σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Καθώς επίσης και όταν γινόταν λόγος για τα σωματεία ή για αθλητικές οργανώσεις, χρησιμοποιούσαν οι συγγραφείς παραδείγματα από τα αθλητικά σωματεία και τις ενώσεις που δούλευαν στην Κέρκυρα από προηγούμενα χρόνια.

Ο Κουλούρης αναφέρει ότι από την περίοδο 1893 έως και 1912, ιδρύονται περί τα 11 αθλητικά σωματεία που τα περισσότερα από αυτά ασχολούνται με το κρίκετ. Ιδιαίτερα δε, που την συγκεκριμένη περίοδο υπάρχει τόσο μεγάλη ανάπτυξη των αθλητικών σωματείων στην Κέρκυρα σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα, όπου ιδρύονται 45 σωματεία στην Αθήνα και 15 στον Πειραιά, καταλαβαίνει κανείς ότι η αθλητική ανάπτυξη της Κέρκυρας είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Το παραπάνω φαινόμενο θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι είναι εξίσου σημαντικό σε συνδυασμό με το γεγονός της ίδρυσης και άλλων σωματείων σε όλα τα Επτάνησα, όπως λόγου χάρη στην Ζάκυνθο, στην Κεφαλονιά αλλά και στην Λευκάδα (Κουλούρης, 1997).

Έτσι λοιπόν, την τελευταία δεκαετία του 19^{ου} αιώνα, δημιουργείται ένα ιδανικό κλίμα ανάπτυξης της ελληνικής αλλά και της παγκόσμιας ιστορίας του αθλητισμού, με το πιο σημαντικό στοιχείο να είναι η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων το 1896 στην Αθήνα. Ο Κουλούρης το 1999 αναφέρει ότι με το έναυσμα της ανακοίνωσης για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, συνεχίζεται με αμείωτο ενδιαφέρον η προσπάθεια της σωματικής άσκησης αλλά και της σωματικής ανάπτυξης γενικότερα. Η Κέρκυρα από την άλλη πλευρά, έχει να επιδείξει σπουδαίες διακρίσεις σε κολυμβητικούς αγώνες αλλά και σε αγώνες κωπηλασίας (Κουλούρης, 1999).

Με την έναρξη του 20^{ου} αιώνα οι συνεχόμενες επιτυχίες του συγκεκριμένου ομίλου, έδωσαν σε μία ομάδα νέων της εποχής, το έναυσμα για την δημιουργία του Ναυτικού Ομίλου Κέρκυρας, που με την συμβολή και την υποστήριξη όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ολοκληρώθηκε η ίδρυσή του μέσα στις αρχές της δεκαετίας του 1930. Ο όμιλος επιδίδονταν σε δραστηριότητες που είχαν άμεση σχέση με τις κολυμβητικές δεξιότητες και εν γένει τις δραστηριότητες θαλάσσης. Πέρα από τις παραπάνω

δραστηριότητες, ο όμιλος φιλοξενούσε και δραστηριότητες καταδύσεων στο πρόγραμμά του.

Με το πέραςμα του Β' παγκοσμίου πολέμου και μετά την χρονική διακοπή των δραστηριοτήτων του Ομίλου, λόγω του πολέμου, οι υπεύθυνοι του φορέα αποφασίζουν την επαναλειτουργία του. Οργανώνονται αγώνες μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1950, με σημαντικές επιτυχίες.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1960 η κωπηλατική ομάδα συνεχώς εδραιώνεται στον ελληνικό υγρό στίβο και βάζει τις βάσεις για να δημιουργηθεί και το αντίστοιχο γυναικείο αθλητικό τμήμα του ομίλου, που άρχισε σιγά-σιγά να σημειώνει και αυτό τεράστιες επιτυχίες. Αλλά και σε όλη την δεκαετία του 1970 η κολυμβητική ομάδα του ομίλου, έχει απολαύσει την καταξίωση σε πανελλήνιο επίπεδο και συνεχίζει τις επιτυχίες. Στο χρονικό διάστημα δε, από το 1975-1985 οι κωπηλατικές ομάδες του νησιού, συμμετέχουν σε όλες τις διοργανώσεις που πραγματοποιούνται, είτε σε ελληνικό είτε σε διεθνές επίπεδο. Αποτέλεσμα του σωστού προγραμματισμού και της συνεχούς παρουσίας στο αθλητικό γίγνεσθαι της χώρας, ο όμιλος έχει να παρουσιάσει πρωτιές όχι μόνο σε βαλκανικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ίδια πολιτική συνεχίζεται και στις δεκαετίες του 1980-90 όπου παραμένει ο ΝΑΟΚ σε υψηλές θέσεις με τις επιδόσεις των αθλητών του. Με την έναρξη του 21^{ου} αιώνα ο όμιλος αποτελεί πρότυπο ενός αθλητικού ομίλου και έχει την αμέριστη αγάπη και συμπαράσταση από όλους τους ντόπιους φορείς, που με ιδιαίτερο ζήλο στηρίζουν τις προσπάθειες τόσο του συμβουλίου, όσο και των μελών του, από οποιαδήποτε ηλικία και αν αυτοί προέρχονται.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε την τεράστια επιτυχία του Ολυμπιονίκη Σπύρου Γιαννιώτη και την κατάκτηση του αργυρού μεταλλίου του στους αγώνες του Ρίο όπου μετά από πολυετή και αδιάκοπη προσπάθεια, μπόρεσε και διακρίθηκε στο διεθνές κολυμβητικό στερέωμα.

Τέλος, πέρα από τις διακρίσεις όλων των αθλητών που συμμετέχουν στο όμιλο, πρέπει να τονιστεί ότι σήμερα έχει πέντε σπουδαία τμήματα, με πολυάριθμα μέλη που αποτελούν την κωπηλασία, την ιστιοπλοΐα, την κολύμβηση, την υδατοσφαίριση και τέλος την υποβρύχια αλιεία. Όλοι οι παραπάνω αθλητές συμμετέχουν ενεργά και με

ουσιαστικό τρόπο σε καθημερινή βάση στις δραστηριότητες του ομίλου και θέτουν τις βάσεις για μετέπειτα μελλοντικές διακρίσεις, τόσο για τους εαυτούς τους, όσο και για τον όμιλο αλλά και για ολόκληρη την Κέρκυρα και την Ελλάδα.

Κεφάλαιο 4 – Μουσειοπαιδαγωγική και εκπαιδευτικά προγράμματα

Η προσφορά των Μουσείων

Τα μουσεία αποτελούν ουσιαστικά έναν μη κερδοσκοπικό μόνιμο θεσμό ή οργανισμό, ο οποίος δραστηριοποιείται με στόχο την ανάπτυξη της κοινωνίας. Επιπλέον, πρόκειται για έναν θεσμό ανοικτό στο κοινό, ο οποίος βασίζεται στην απόκτηση, συντήρηση, έρευνα, προβολή και έκθεση, επιδιώκοντας την άυλη και υλική κληρονομιά της ανθρωπότητας για την ενίσχυση της μελέτης, της ψυχαγωγίας και της εκπαίδευσης (Πικοπούλου – Τσολάκη, 2002). Τα μουσεία λειτουργούν ως πολιτιστικές μονάδες αλλά παράλληλα και ως κοινωνικά πεδία μάθησης, ενώ ταυτόχρονα κύριο στοιχείο τους μπορεί να θεωρηθεί ο ανοικτός χαρακτήρας τους. Παράλληλα, ο τρόπος λειτουργία τους αφορά τη διαδικασία της συντήρησης και της έκθεσης των διαφόρων ανθρώπινων υλικών μαρτυριών, αναδεικνύοντας, κατά συνέπεια εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό τους ρόλο. Είναι σαφές ότι ο ρόλος τους είναι πολυδιάστατος και πολυποίκιλος και παράλληλα, ενώ, επίσης, θεωρούνται χώροι διαφύλαξης της εθνικής και παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και παράλληλα υλοποίησης δράσεων μάθησης και ψυχαγωγίας (Νικονάνου, 2005).

Ο τρόπος σχεδιασμού, επίσης, της στρατηγικής τους, της οργάνωσης και της υλοποίησης των πολυδιάστατων δράσεων τους και των εκπαιδευτικών τους προγραμμάτων αναδεικνύει σε αρκετές περιπτώσεις την ανάγκη επίδειξης του πολιτιστικού και κοινωνικού τους χαρακτήρα. Στο πλαίσιο του κοινωνικού τους χαρακτήρα αλλά και του παιδαγωγικού και ψυχαγωγικού τους ρόλου τα σύγχρονα μουσεία μπορούν να αξιοποιηθούν, κυρίως, ως πολιτιστικές μονάδες, από τις οποίες μπορούν να αντληθούν οι απαιτούμενες πληροφορίες για την πολιτιστική μας κληρονομιά αλλά ταυτόχρονα και για τον εμπλουτισμό και τον εκσυγχρονισμό των παρεχόμενων εκπαιδευτικών ευκαιριών, με απώτερο στόχο την ισότιμη πρόσβαση όλων στις δράσεις, που αναλαμβάνουν (Νικονάνου, 2005).

Υποστηρίζεται παράλληλα ότι «τα μουσεία, που ως σύνολο συγκροτούν μια εξαιρετικά ευάριθμη και δυναμική κοινότητα⁴, δεν έχουν άλλη επιλογή παρά να αντιμετωπίσουν τη ρευστή πραγματικότητα καλλιεργώντας τη φαντασία, τη δημιουργικότητα και τις ικανότητές τους να τολμούν και να καινοτομούν» (Μούλιου, 2014).

Τα Μουσεία τις τελευταίες δεκαετίες δεν περιορίζονται στην προβολή των διαφόρων εκθεμάτων τους, καθώς πολλές φορές ο ρόλος τους «ανεξάρτητα από το είδος ή το μέγεθός τους, σχετίζεται με την πρόσβαση στη γνώση και την παροχή δυνατοτήτων για τη δημιουργία της, τη διατήρηση και διάδοση βασικών αξιών προς όφελος της κοινωνίας, τη μη τυπική και δια βίου μάθηση (Dickey, 2005). Σύμφωνα, λοιπόν, με τη φιλοσοφία και τον ρόλο τους, προτεραιότητά τους μπορεί να θεωρηθεί η διείσδυση τους σε νέες ομάδες κοινού και η προσέλκυση του ενδιαφέροντος τους για την ενεργό συμμετοχή τους στις διάφορες δράσεις τους. Τα σύγχρονα μουσεία, προκειμένου να υλοποιήσουν τους στόχους του, προχωρούν στον σχεδιασμό των διαφόρων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών ως εκπαιδευτικών εργαλείων (Μπακιρτζής, 2002).

Υποστηρίζεται, επίσης, η χρησιμοποίηση καινοτόμων παιδαγωγικών πρακτικών από τα μουσεία και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για την πνευματική ανάπτυξη του κοινού τους. Παράλληλα, σημαντικές μπορούν να θεωρηθούν οι επιρροές της τεχνολογικής εξέλιξης στην οργάνωση και τη λειτουργία των μουσείων, ενώ ταυτόχρονα το ενδιαφέρον εστιάζεται στον εκσυγχρονισμό της μάθησης και στην καλλιέργεια των διαφόρων δεξιοτήτων. Οι νέες αυτές παιδαγωγικοί πρακτικές μπορούν να διευκολύνουν την υλοποίηση των μαθησιακών στόχων των μουσείων και να ενισχύσουν τον ρόλο τους (Χαρατζοπούλου, 2005). Επίσης, τα μουσεία σε συνδυασμό με τους τεχνολογικούς τους πόρους μπορούν να υποστηρίξουν το κοινό τους, παρέχοντας δίνοντας τα απαιτούμενα ερεθίσματα για την ενεργό και συστηματική συμμετοχή τους στα εκπαιδευτικά προγράμματα, διευκολύνοντας τη διαμόρφωση της ταυτότητας και της φιλοσοφίας τους (Μπαντιμπαρούδης, 2010).

Με τον τρόπο αυτό μπορεί να κατανοηθεί η επιρροή τους στην αξιοποίηση διαφόρων πρακτικών για τη διευκόλυνση της προβολής των διαφόρων πολιτιστικών εκθεμάτων τους, αλλά και την προσέλκυση του ενδιαφέροντος του κοινού.

Παράλληλα, σημαντικός μπορεί να θεωρηθεί ο ρόλος τους στη δημιουργία των εικονικών κόσμων και της εικονικής πραγματικότητας, με απώτερο στόχο την κάλυψη πιθανών αδυναμιών στον χώρο, στον οποίο υλοποιείται η έκθεση των διαφόρων πολιτιστικών αντικειμένων αλλά και την κατανόηση τους. Για τον λόγο αυτό πολλές φορές επιλέγεται η δισδιάστατη ή τρισδιάστατη προβολή του ψηφιακού υλικού τους, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην προβολή διαφόρων πολιτιστικών αγαθών, που δεν μπορούν να εκτεθούν στα μουσεία για διαφόρους λόγους (Verdier, 2001).

Στις αρχές αυτού του αιώνα, τα μουσεία σταμάτησαν να εστιάζουν το ενδιαφέρον τους στις συλλογές στον επισκέπτη, καθώς ως πρώτη προτεραιότητά τους καθιερώθηκε ο τρόπος βίωσης της μουσειακής εμπειρίας. Παράλληλα, τα μουσεία, αποδεικνύοντας τον κοινωνικό τους ρόλο, προχωρούν στον σχεδιασμό δράσεων για τη διεύρυνση του κοινού τους (Οικονόμου, 2003). Κατά τη διάρκεια αυτής δεκαετίας, τα μουσεία αλλά και άλλοι φορείς άτυπης μάθησης δίνουν έμφαση στην ενδυνάμωση των κοινωνιών. Τα μουσεία μπορούν να λειτουργήσουν παράλληλα ως ήπιες δυνάμεις, με απώτερο στόχο να διαμορφωθούν πολιτικές πολιτιστικής δημοκρατίας και αστικής συνείδησης, χωρίς, όμως, να υποβαθμίζεται ο εκπαιδευτικός τους ρόλος (Μούλιου, 2014).

Τα μουσεία δραστηριοποιούνται σε αρκετές περιπτώσεις ως ερευνητικά ιδρύματα, αλλά, επίσης, και ως εκθεσιακά κέντρα ή ως εναλλακτικά σχολεία ή, ενώ σπάνια μπορεί να θεωρηθεί η λειτουργία τους ως ενωμένοι οργανισμοί, οι οποίοι μπορούν να προχωρούν στην υλοποίηση των δράσεων τους. Αυτό μπορεί να αποδοθεί, κατά κύριο λόγο, στο ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι στη διαχείρισή των μουσείων, αλλά και το ανθρώπινο δυναμικό τους, δεν αναγνωρίζουν τη λειτουργία τους ως οργανώσεις. Στο πλαίσιο αυτό η ηγεσία των μουσείων είναι απαραίτητο να παρουσιάζει με σαφήνεια τη φιλοσοφία, το όραμα και τους στόχους τους, προκειμένου να είναι επιτυχής η λειτουργία τους.

Ο ρόλος των πολιτιστικών συλλόγων

Ο πολιτισμός θεωρείται διαχρονικά ένα από τα πιο σημαντικά κοινωνικά δικαιώματα και αγαθά και δικαιώματα, ενώ, επίσης, υπογραμμίζεται η οικονομική του λειτουργία, η οποία συμβάλει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και της καθημερινότητας των πολιτών, αλλά και στην ανάπτυξη των διαφόρων κρατών. Στο πλαίσιο αυτό θεσπίζεται η λειτουργία των διαφόρων πολιτιστικών οργανισμών και φορέων, οι οποίοι καλούνται να δραστηριοποιηθούν στον κλάδο των δημιουργικών πολιτιστικών βιομηχανιών. Οι σύγχρονες πολιτιστικές μονάδες επηρεάζονται από τον διαπολιτισμικό χαρακτήρα της εποχής μας και με ουσιαστικό τρόπο καθορίζουν, σχεδιάζουν και εφαρμόζουν τους διαφόρους μηχανισμούς λειτουργίας τους (Κόνσολα, 2006). Επίσης, το ενδιαφέρον τους εστιάζεται στην προσπάθεια να αναπτυχθεί μία κοινωνία, με στόχο την ικανοποίηση των προσδοκιών και των απαιτήσεων των τοπικών κοινωνιών, αλλά και των αναγκών της σύγχρονης πολιτισμικής πολυμορφίας (Petkus, 2004).

Η σημασία του πολιτισμού είναι, λοιπόν, σημαντική και για τον λόγο αυτό τις τελευταίες δεκαετίες αναδεικνύεται η ανάγκη σχεδιασμού και υλοποίησης μίας συστηματικής πολιτιστικής πολιτικής. Όπως επισημαίνεται, οι πολιτιστικοί οργανισμοί, αλλά παράλληλα και οι πρακτικές διαμόρφωσης των στρατηγικών τους επιλογών θεωρούνται σημαντικές για τη διαμόρφωση της πολιτιστικής πολιτικής των διαφόρων κρατών και έχουν οδηγήσει στην ανάπτυξη ενός έντονου πολιτικού και επιστημονικού διαλόγου (Πικοπούλου – Τσολάκη, 2002). Αρκετοί μελετητές αναδεικνύουν τον ρόλο τους, εξαιτίας της συμβολής τους στην ενδυνάμωση των τοπικών και εθνικών οικονομιών, των οικονομικών τους μεγεθών και της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας τους. Επιπλέον, ιδιαίτερη σημασία έχει ο εθνικός τους χαρακτήρας αλλά και οι διεθνείς διαστάσεις της δραστηριοποίησής τους, συμβάλλοντας, κατά συνέπεια, στην προβολή και τη διατήρηση της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Με βάση αυτά τα στοιχεία ο πολιτιστικός και οι πολιτιστικοί οργανισμοί εντάσσονται στον τομέα της βαριάς βιομηχανίας (Μούλιου, 2014).

Οι πολιτιστικοί οργανισμοί θεωρούνται ενεργητικοί και παράλληλα δραστήριοι κοινωνικοί σχηματισμοί, που επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στην παραγωγή των διαφόρων πολιτιστικών προϊόντων και, κυρίως, στην πολιτισμική προαγωγή του ανθρώπου. Η λειτουργία των πολιτιστικών οργανισμών συσχετίζεται με την κοινωνική αξία του πολιτισμού, δίνοντας έμφαση στον εξευγενισμό των ανθρώπων και παράλληλα στην ολοκλήρωσή τους. Με τη λειτουργία και τη δραστηριοποίηση των σύγχρονων πολιτιστικών οργανισμών είναι εφικτή η πολιτιστική έκφραση των περισσότερων πνευματικών και ψυχικών αναζητήσεων των ανθρώπων, σε συνδυασμό με την οικονομική αυτοτέλεια του πολιτισμού. Οι πολιτιστικές μονάδες δραστηριοποιούνται, σε αρκετές περιπτώσεις, με τον ίδιο τρόπο, που δραστηριοποιούνται οι οικονομικοί οργανισμοί, οι οποίοι έχουν ως κύρια χαρακτηριστικά τους το ανθρώπινο δυναμικό τους, το πάγιο κεφάλαιο και, επίσης, το συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο (Κορρές, 2002).

Η λειτουργία και η δραστηριοποίηση των πολιτιστικών μονάδων βασίζεται σε αρκετές περιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν διαφορετικές νομικές μορφές, οι οποίες επιλέγονται να λειτουργήσουν σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, αλλά και τους διαφόρους σκοπούς και παράλληλα στόχους, που είναι απαραίτητο να ικανοποιήσουν με τις στρατηγικές και τη δραστηριοποίησή τους. Για να επιβιώσουν και να διευρυνθούν οι πολιτιστικοί οργανισμοί θεωρείται σημαντική η οργάνωση του περιεχομένου της παραγωγής τους αλλά παράλληλα και ο τρόπος οργάνωσης της προβολής τους για την προσέλκυση των χρηματοδοτών και του κοινού (Μούλιου & Μπούνια, 1999).

Σε γενικές γραμμές η προβολή των πολιτιστικών οργανισμών έχει ιδιαίτερη σημασία για τη δημιουργία θετικής φήμης και ονόματος και για την οικονομική τους ενίσχυση, εδραιώνοντας με τον τρόπο αυτό την αξία και τη βιώσιμη λειτουργία τους.

Ο ρόλος της Μουσειοπαιδαγωγικής.

Τα τελευταία χρόνια η επικοινωνία των μουσείων με το κοινό τους και παράλληλα ο εκπαιδευτικός τους ρόλος αποτελούν προτεραιότητα της μουσειακής πολιτικής. Τα μουσεία έχουν καθιερωθεί ως χώροι, όπου τα διάφορα εκθέματα δεν βρίσκονται

αποκλειστικά και μόνο για την έκθεσή τους αλλά, επίσης, και για να λειτουργήσουν ως βίωμα, με αποτέλεσμα να αναλαμβάνονται εκσυγχρονισμένες δράσεις για την ευκολότερη πρόσβασή τους σε ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο, Όλες αυτές οι δράσεις εντάσσονται στο πλαίσιο της μουσειοπαιδαγωγικής, η οποία θεωρείται ότι αποτελεί μία μορφή εφαρμοσμένης παιδαγωγικής παιδαγωγικής, η οποία εφαρμόζεται στα μουσεία, ενώ παράλληλα αποτελεί την επιστημονική κατεύθυνση , επιδιώκοντας την υλοποίηση του εκπαιδευτικού ρόλου, που έχουν τα μουσεία για το κοινωνικό σύνολο (Νικονάνου, 2011).

Η μουσειοπαιδαγωγική έχει αναπτυχθεί ουσιαστικά ως φυσική συνέχεια του εκπαιδευτικού και κοινωνικού ρόλου των σύγχρονων μουσείων, έχοντας συνδεθεί ουσιαστικά με την ιστορική εξέλιξη του θεσμού τους. Η μουσειοπαιδαγωγική αναφέρεται ουσιαστικά στη διερεύνηση με επιστημονικό τρόπο των μουσειολογικών και επιστημονικών όρων και παράλληλα αρχών, που διέπουν την εκπαιδευτική και πολιτιστική πολιτική των μουσείων, καθορίζοντας το πλαίσιο, για να σχεδιαστούν, να εφαρμοστούν και να αξιολογηθούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Σε γενικές γραμμές σκοπός της μουσειοπαιδαγωγικής θεωρείται η προσπάθεια να εξοικειωθεί το κοινό με τις μουσειακές συλλογές, αποτελώντας μία μορφή διαμεσολάβησης ανάμεσα στο καταναλωτικό κοινό των μουσείων, καθώς, επίσης, στους επαγγελματίες των μουσείων και τις διάφορες συλλογές τους (Ιωαννίδη, 2005).

Ο θεσμός της μουσειοπαιδαγωγικής έχει εξαπλωθεί τα τελευταία χρόνια και, αν και στην αρχή εφαρμόστηκε ως καινοτομία με βάση την ατομική πρωτοβουλία κάποιων από τους εργαζομένους σε μουσεία, έχει αναπτυχθεί ουσιαστικά ως αναγκαιότητα, και, επίσης, έχει αναγνωριστεί ως μία από τις σημαντικότερες λειτουργίες των μουσείων.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια, οι μουσειοπαιδαγωγικές δράσεις μπορούν να καλύψουν ποικίλες ανάγκες και θεωρούνται αξιόλογες, αν και τις περισσότερες φορές απευθύνονται, κυρίως, σε διάφορες σχολικές ομάδες, ενώ, παράλληλα σημαντική θεωρείται η απουσία της συστηματικής αξιολόγησής τους (Νικονάνου, 2005)

Παράγοντες που απαρτίζουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα μουσειακής εκπαίδευσης

Σε γενικές γραμμές, οι πρακτικές με τις οποίες μπορούν όλοι οι εκπαιδευόμενοι να προσεγγίσουν τα μουσεία είναι οι εξής :

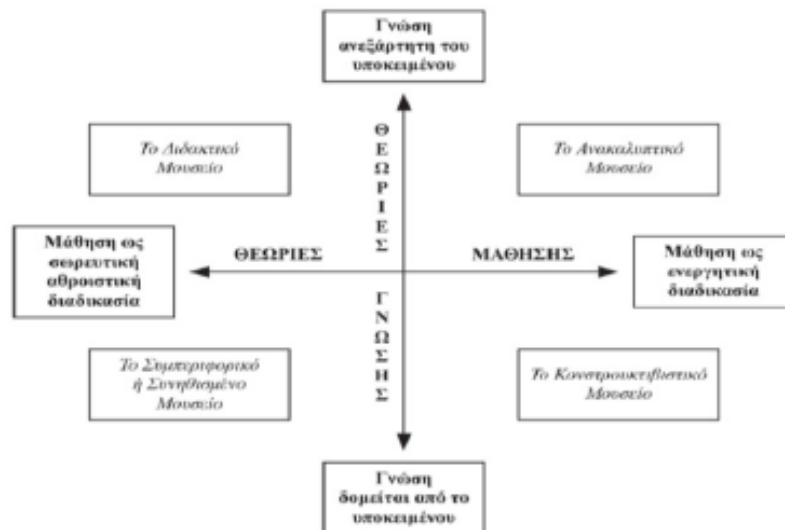
- εκπαιδευτικές επισκέψεις
- εκπαιδευτικά προγράμματα
- περιήγηση

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα υλοποιούνται, κατά κύριο λόγο, από τα μουσεία, μετά από πρωτοβουλία των υπευθύνων τους, ενώ τις περισσότερες φορές προσιδιάζουν περισσότερο στα στάδια της αξιοποίησης της μεθόδου project. Πρόκειται ουσιαστικά για μία μακράς διάρκειας, προσανατολισμένη, συμμετοχική και ενεργό έρευνα, η οποία υλοποιείται με κάποιο σκοπό. Στην επιλογή των στόχων και παράλληλα των σκοπών θεωρείται αναγκαία η συμμετοχή του μαθητικού πληθυσμού, καθώς οι μαθητές μπορούν να εργαστούν κατά ομάδες, αλλά παράλληλα να εργαστούν στα διάφορα εκθέματα και να συζητήσουν τις εμπειρίες τους. Με την ομαδική δραστηριότητα δίνεται η δυνατότητα ενθάρρυνσης της μέγιστης ανάπτυξης των διαφόρων ικανοτήτων, που μπορούν να συνδεθούν με τη συνεργασία, την ομιλία αλλά και τη σκέψη. Επιπλέον, σημαντική θεωρείται η μεγιστοποίηση της μάθησης σε παρόμοιες καταστάσεις, όταν τίθενται καθορισμένοι στόχοι και ακολουθούνται συγκεκριμένες στρατηγικές. Ουσιαστικά, με τον τρόπο αυτό αναφέρεται στα εξής (Νικονάνου, 2005) :

- διάσταση της μεταγνώσης, η οποία αναφέρεται στη σκέψη ως προς τη γνώση των πρακτικών μάθησης, την αυτοαξιολόγηση και παράλληλα την αυτογνωσία
- διάσταση της αναζήτησης της κριτικής σκέψης και των αιτιολογικών παραγόντων

- διάσταση της εξερεύνησης και της επίλυσης των διαφόρων προβλημάτων, διευκολύνοντας, κατά κύριο λόγο την υλοποίηση διαφόρων συναισθηματικών στόχων

Εικόνα 1.1 - Θεωρίες μάθησης στα μουσεία

23

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα υλοποιούνται τις περισσότερες φορές, όπως ήδη επισημάνθηκε, με πρωτοβουλία των ίδιων των μουσείων. Η πραγματοποίηση της περιήγησης μπορεί να γίνει σε ατομικό αλλά και σε συλλογικό επίπεδο, στα πλαίσια της άτυπης αλλά και της τυπικής μάθησης. Τις περισσότερες φορές, οι επισκέπτες αλληλεπιδρούν με τα διάφορα εκθέματα, αποκτώντας εμπειρίες, στις οποίες μπορούν να δώσουν νόημα, μέσα από τις δικές τους ερμηνείες. Παράλληλα, οι διάφορες εκπαιδευτικές επισκέψεις, οι οποίες υλοποιούνται με τη μορφή ξεναγήσεων, σχεδιάζονται τις περισσότερες φορές από τα διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα, που τις οργανώνουν. Τα βασικότερα στάδια για την επιτυχή υλοποίηση των εκπαιδευτικών επισκέψεων είναι τα εξής (Γκαντζιάς & Κορρές, 2010):

- προετοιμασία, πριν από την υλοποίηση της επίσκεψης
- επίσκεψη στα μουσεία

- δραστηριότητες, που υλοποιούνται μετά την επίσκεψη στα μουσεία

Με βάση αυτά τα στοιχεία στη συνέχεια θα παρουσιαστεί ο ρόλος και παράλληλα η χρήση των σύγχρονων μουσειοπαιδαγωγικών προγραμμάτων στον ελληνικό χώρο.

Ο ρόλος και η χρήση των σύγχρονων μουσειοπαιδαγωγικών προγραμμάτων στον ελληνικό χώρο

Τα σύγχρονα μουσεία, εκτός από τη συλλογή, τη συντήρηση και παράλληλα την προβολή του πλούτου τους, δίνουν έμφαση στην προσπάθεια εκδημοκρατισμού της γνώσης, η οποία εμπεριέχεται ουσιαστικά στις διάφορες συλλογές τους. Ο προσανατολισμός των μουσείων στη συγκεκριμένη κατεύθυνση μπορεί να συσχετισθεί με την αντίληψη ότι η συντήρηση του πολιτισμού δε διαφέρει ουσιαστικά από την τάση διάδοσης του, αξιοποιώντας την εκπαίδευση. Από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα έχει ήδη αναγνωριστεί η εκπαιδευτική διάσταση και παράλληλα ο παιδαγωγικός ρόλος των μουσείων (Fletcher & Lee, 2012). Για τον λόγο αυτό η εκπαίδευση του κοινού μπορεί να θεωρηθεί ένας από τους σημαντικότερους στόχους της πολιτικής των μουσείων. Στην εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων μπορεί να συμπεριλαμβάνονται διάφορες εκπαιδευτικές ρυθμίσεις, επιδιώκοντας με τον τρόπο αυτό την άμεση επικοινωνία ή σε αρκετές περιπτώσεις την έμμεση επικοινωνία με το κοινό (Νικονάνου, 2005).

Η ιδέα για την υλοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων βασίζεται στην ανάγκη για τη δημιουργία ενός μουσείου ανοικτού στην κοινωνία αλλά και για την ανάπτυξη ενός συνεχούς διαλόγου. Με βάση την άσκηση της μουσειοπαιδαγωγικής πολιτικής στη χώρα μας και επιδιώκοντας να αναπτυχθεί η επικοινωνία των μουσείων με το κοινό τους δίνεται έμφαση στον σχεδιασμό διαφόρων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, εστιάζοντας το ενδιαφέρον σε εργαστήρια δημιουργικών δραστηριοτήτων, σε σεμινάρια, σε μαθήματα, σε εκπαιδευτικά προγράμματα στα μουσεία, σε ξεναγήσεις, αλλά, επίσης, και σε διαλέξεις (Γκότσης, 2010).

Η εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων πραγματοποιείται, κατά κύριο λόγο με βάση την οργάνωση και παράλληλα την υλοποίηση των διαφόρων εκπαιδευτικών

δραστηριοτήτων, οι οποίες απευθύνονται ουσιαστικά σε διαφορετικές ομάδες κοινού. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα, όπως ήδη επισημάνθηκε, χρησιμοποιούνται για την περιγραφή των μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων, οι οποίες υλοποιούνται σε χώρους πολιτιστικής αναφοράς ή σε μουσεία. Πρόκειται ουσιαστικά οργανωμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες γνωριμίας του καταναλωτικού κοινού με καθορισμένο μουσειακό υλικό. Η επιλογή των διαφόρων μουσειακών αντικειμένων βασίζεται στο θέμα και παράλληλα στους διαφόρους στόχους των εκπαιδευτικών προγραμμάτων (Τζιαφέρη, 2005).

Οι στόχοι των εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι σαφείς και παράλληλα προκαθορισμένοι, ενώ αξιοποιούνται ποικίλες μέθοδοι για την υλοποίησή τους. Η υλοποίησή τους μπορεί να πραγματοποιηθεί σε όλους τους χώρους, στους οποίους μπορεί να διατηρηθεί και να αξιοποιηθεί η πολιτιστική κληρονομιά και, κατά κύριο λόγο, στους αρχαιολογικούς χώρους, στα θεματικά πάρκα και στα μουσεία (Νικονάνου 2005).

Η σύγχρονη μουσειοπαιδαγωγική στον ελλαδικό χώρο δίνει έμφαση στις σχέσεις μουσείων και εκπαίδευσης, αλλά παράλληλα και στη φιλοσοφία της αξίας των μουσείων, ως χώροι μάθησης. Αντίθετα, με τους προβληματισμούς που ήδη έχουν διατυπωθεί σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης στα μουσεία άλλων ομάδων κοινού, αλλά παράλληλα και ως προς την πρόσβαση στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου στα μουσεία και ως προς την ανεξαρτητοποίηση, επίσης, από τη σχολική παιδαγωγική, θεωρείται ότι το ίδιο δεν ισχύει στον ελλαδικό χώρο. Αυτό μπορεί να αποδοθεί παράλληλα στις κοινωνικές, πολιτιστικές και παράλληλα συνθήκες, οι οποίες επικρατούν στη χώρα μας, αλλά, επίσης, στο θεσμικό πλαίσιο, που αφορά τη λειτουργία των μουσείων. Τα τελευταία χρόνια στα ελληνικά μουσεία διεξάγονται κατά ένα 70% εκπαιδευτικά προγράμματα, ενώ ως προς 50% δραστηριοποιούνται στον χώρο τους υπεύθυνοι για διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή λειτουργούν παράλληλα τμήματα εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Τέλος, στον χώρο των μουσείων δίνεται έμφαση στον σχεδιασμό και την υλοποίηση διαφόρων μορφών άμεσης επικοινωνίας με το κοινό τους, χωρίς την παρουσίαση της

δυνατότητας επέμβασης στον εκπαιδευτικό χαρακτήρα των μουσείων στη χώρα μας (Lang κ.α 2006).

Κεφάλαιο 5 –Αθλητισμός και εκπαιδευτικά προγράμματα

Ο ρόλος του αθλητισμού στην ενίσχυση της τουριστικής βιομηχανίας

Ο αθλητισμός αποτελεί μία από τις σημαντικότερες δραστηριότητες στο πλαίσιο του τουρισμού, ενώ παράλληλα ο τουρισμός αποτελεί ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του αθλητισμού. Την τελευταία δεκαετία έχουν υλοποιηθεί ποικίλες έρευνες, οι οποίες επισημαίνουν τη σημασία του αθλητικού τουρισμού, ενώ παράλληλα προχωρούν στον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών του. Όταν υλοποιούν διεθνή ή εγχώρια ταξίδια οι άνθρωποι του αθλητισμού σε αρκετές περιπτώσεις προσεγγίζονται ως τουρίστες, κυρίως για τεχνικούς και στατιστικούς λόγους, επισημαίνοντας με τον τρόπο αυτό την αλληλένδετη σχέση, που αναπτύσσεται συχνά ανάμεσα στον τουρισμό και στον αθλητισμό. Αυτό ίσως σημαίνει πως ο αθλητισμός και ο τουρισμός κάποιες φορές έχουν αλληλένδετη σχέση. Υποστηρίζεται, επίσης, ότι ο αθλητισμός συμβάλλει στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) των περισσότερων βιομηχανοποιημένων εθνών περίπου σε ένα ποσοστό της τάξης του 1-2%, ενώ παράλληλα ο τουρισμός σε ένα ποσοστό 4-6%. Με τη σύνδεση του αθλητισμού και του τουρισμού διευκολύνεται η κατανόηση της διαφορετικής κουλτούρας αλλά και του διαφορετικού τρόπου ζωής, καθώς, επίσης, τη συμβολή στην προώθηση της ειρήνης και στην καλλιέργεια αρμονικών σχέσεων ανάμεσα στους ανθρώπους (Huescar, 2001). Ο De Villiers (2001) υποστηρίζει ότι ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να οριστεί με ποικίλους τρόπους, αλλά οι περισσότεροι από αυτούς τους ορισμούς καθορίζονται τις περισσότερες φορές από την ίδια την κοινωνία (Epitropoulos, 2002).

Παράλληλα θεωρείται ότι ο συνδυασμός των διαφόρων τουριστικών αθλητικών δραστηριοτήτων και παράλληλα η ταύτιση του χρόνου των διακοπών με τον χρόνο των αθλητικών δραστηριοτήτων μπορούν να θεωρηθούν βασικός παράγων ανάπτυξης του αθλητισμού (Σφακιανάκης, 2000).

Τα τελευταία χρόνια πολλές κυβερνήσεις σε διεθνές επίπεδο έχουν αναπτύξει ποικίλες στρατηγικές αθλητικού τουρισμού, οι οποίες εμφανίζουν τις περισσότερες φορές διαφορετικό βαθμό επιτυχίας. Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί ουσιαστικά ένα

φαινόμενο σύγχρονο, παρόλο που έχει ιστορικές ρίζες, καθώς η πρώτη μορφή τουρισμού στην ανθρώπινη Ιστορία εμφανίζεται να είναι ο αθλητικός τουρισμός (Λύτρας, 2002). Στον αθλητικό τουρισμό η αθλητική δραστηριότητα θεωρείται το σημαντικότερο κίνητρο της μετακίνησης, ενώ παράλληλα το τουριστικό στοιχείο καλείται να ενισχύσει τη συνολική εμπειρία. Σε γενικές γραμμές αναφέρεται στα άτομα που παρακολουθούν ή παράλληλα συμμετέχουν σε ένα καθαρά ανταγωνιστικό αθλητικό γεγονός. Επιπλέον, αναφέρεται στα άτομα που ταξιδεύουν με στόχο τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες αθλητικής αναψυχής, με ενεργό ή παθητικό τρόπο. Παράλληλα, αναφέρεται σε άτομα που ταξιδεύουν, ενώ ο αθλητισμός αποτελεί για αυτούς δευτερεύον κίνητρο. Τα κύρια στοιχεία, που χαρακτηρίζουν τον αθλητικό τουρισμό είναι τα εξής (Standeven και De Knop, 1999) :

- ταξίδια αναψυχής, εκτός σπιτιού και εργασιακού χώρου, με εμφανή, όμως, τη διάκριση του αθλητισμού σε τουρισμό διακοπών και σε επαγγελματικό, αλλά, επίσης, και σε παθητικό και ενεργητικό τουρισμό
- εμπειρίες για μη εμπορικούς ή συχνά για επαγγελματικούς και παράλληλα εμπορικούς λόγους
- συμμετοχή σε οργανωμένη ή τυχαία δραστηριότητα
- παθητική ή ενεργητική συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες

Η προσπάθεια να διακριθεί ο επαγγελματικός αθλητικός τουρισμός στην ενεργητική συμμετοχή αναφέρεται ουσιαστικά σε αθλητές που συμμετέχουν στους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ η παθητική συμμετοχή αφορά δημοσιογράφους που καλούνται να καλύψουν τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Στην παθητική μορφή του αθλητικού τουρισμού διακοπών μπορεί να συμπεριληφθεί ο τυχαίος παρατηρητής, που αναφέρεται σε θεατές που παρακολουθούν τα διάφορα αθλητικά γεγονότα, χωρίς να έχουν σχεδιάσει το ταξίδι τους, σύμφωνα με αυτό το αθλητικό γεγονός. Στην ενεργητική μορφή του αθλητικού τουρισμού διακοπών τις περισσότερες φορές εντάσσονται οι αθλητικές δραστηριότητες διακοπών, οι οποίες μπορεί να είναι ατομικές ή οργανωμένες, αλλά παράλληλα και οι διακοπές αθλητικής

δραστηριότητας, στις οποίες εντάσσονται οι διακοπές μονής ή πολλαπλής αθλητικής δραστηριότητας.

Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί, κατά συνέπεια, ένα πολιτιστικό, κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο, το οποίο αναπτύσσεται με βάση την αλληλεπίδραση δραστηριότητας ανάμεσα στους προορισμούς και στους ανθρώπους. Τέλος, οι λόγοι για τους οποίους επιλέγουν να ασχοληθούν οι τουρίστες με τις διάφορες αθλητικές δραστηριότητες είναι οι εξής (Σφακιανάκης, 2000):

- περιορισμός αιτιολογικών παραγόντων δημιουργίας προβλημάτων υγείας, καθώς με τον αθλητισμό μπορούν να δραστηριοποιηθούν, επιτυγχάνοντας την ενδυνάμωση του οργανισμού τους
- εύρεση διαθέσιμων εγκαταστάσεων και προσωπικού
- εύρεση ελεύθερου χρόνου

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι η παρακολούθηση των διαφόρων αθλητικών διοργανώσεων, καθώς, επίσης, και η άθληση στον ελεύθερο χρόνο και παράλληλα οι διακοπές αποτελούν συνδυασμένα γεγονότα, που αφορούν μεγάλες ομάδες ανθρώπων.

Η λειτουργία των σύγχρονων αθλητικών συλλόγων

Ο αθλητισμός άρχισε να λειτουργεί ουσιαστικά ως ανθρώπινη ανάγκη, ενώ στη συνέχεια εξελίχτηκε σε ένα σημαντικό κοινωνικό φαινόμενο, ασκώντας σημαντική επιρροή στη δομή των κοινωνιών και στη ζωή των ανθρώπων. Η ταχύτατη εξέλιξη του αθλητισμού τις τελευταίες δεκαετίες μπορεί να αποδοθεί στην αξιοποίηση των βασικών αρχών οργάνωσης και διοίκησης. Για την επιτυχή υλοποίηση των διαφόρων αθλημάτων, προωθήθηκε η δημιουργία διαφόρων μη κερδοσκοπικών οργανισμών, των αθλητικών συλλόγων. Το διοικητικό συμβούλιο αυτών των συλλόγων έχει την αρμοδιότητα διοίκησης όλων των τομέων και διαχείρισης των διαφόρων πόρων, ενώ η ανάγκη εξέλιξης και παράλληλα βελτίωσης τους οδήγησε στη λειτουργία των συλλόγων με τον ίδιο τρόπο, που λειτουργούν οι επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό δίνεται έμφαση στην οργανωτική δομή, με βάση την οποία διάφορα εξειδικευμένα στελέχη αναλαμβάνουν να σχεδιάσουν, να συντονίσουν και παράλληλα να οργανώσουν τον έλεγχο των διαφόρων συλλόγων. Σε γενικές γραμμές, η αποτελεσματική οργάνωση

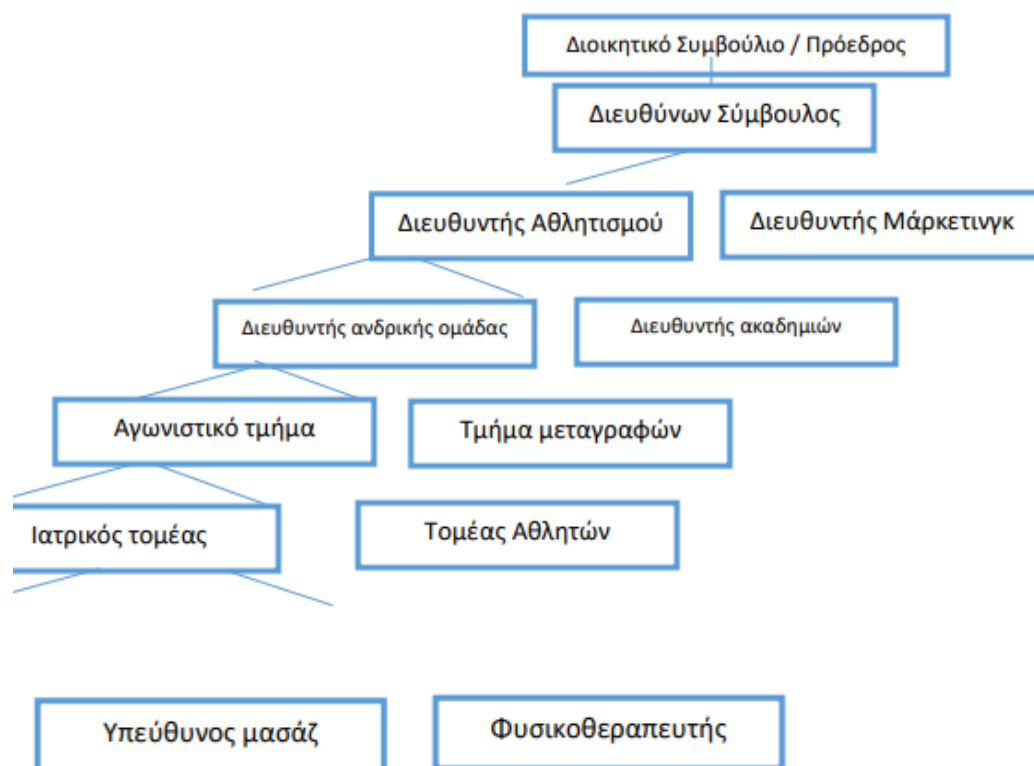
αναφέρεται στην αναπτυξη διαφόρων διαρθρωτικών πόρων, διεργασιών και καθηκόντων, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι στόχοι τους (Frisby κ.α 2004).

Αρκετοί αθλητικοί σύλλογοι, εκτός από ερασιτεχνικά τμήματα, διαθέτουν συχνά και επαγγελματικά τμήματα. Οι αθλητικοί σύλλογοι ως προς το προσωπικό τους διακρίνονται σε :

- υφιστάμενοι υπάλληλοι και προϊστάμενοι
- συνεργάτες με συμβάσεις έργου αόριστης ή ορισμένης διάρκειας και συνεργάτες μερικής απασχόλησης

Στην εικόνα που ακολουθεί παρουσιάζεται η οργανωτική δομή αθλητικών συλλόγων πυραμιδοειδούς τύπου, προκειμένου να κατανοηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της λειτουργίας τους.

Εικόνα 2 – Οργανωτική δομή αθλητικών συλλόγων πυραμιδοειδούς τύπου

Τέλος, τα πιο σημαντικά τμήματα των αθλητικών συλλόγων είναι τα εξής :

- τμήμα διοίκησης
- τμήμα μάρκετινγκ
- τμήμα γραμματειακής υποστήριξης
- τμήμα δραστηριοτήτων
- τμήμα τύπου και δημοσίων σχέσεων
- τμήμα διοίκησης αθλητικών εγκαταστάσεων
- τμήμα μηχανοργάνωσης
- τμήμα οικονομικών και λογιστηρίου

Κεφάλαιο 6

Η ιστορία του ΝΑΟΚ

Με την έναρξη του 20^{ου} αιώνα οι συνεχόμενες επιτυχίες στον χώρο του αθλητισμού έδωσαν σε μία ομάδα νέων της εποχής, το έναυσμα για την δημιουργία του Ναυτικού Ομίλου Κέρκυρας, που με την συμβολή και την υποστήριξη όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ολοκληρώθηκε η ίδρυσή του μέσα στις αρχές της δεκαετίας του 1930. Ο όμιλος επιδίδονταν σε δραστηριότητες που είχαν άμεση σχέση με τις κολυμβητικές δεξιότητες και εν γένει τις δραστηριότητες θαλάσσης. Πέρα από τις παραπάνω δραστηριότητες, ο όμιλος φιλοξενούσε και δραστηριότητες καταδύσεων στο πρόγραμμά του.

Με το πέραςμα του Β' παγκοσμίου πολέμου και μετά τη χρονική διακοπή των δραστηριοτήτων του Ομίλου, λόγω του πολέμου, οι υπεύθυνοι του φορέα αποφασίζουν την επαναλειτουργία του. Οργανώνονται αγώνες μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1950, με σημαντικές επιτυχίες. Στις αρχές της δεκαετίας του 1960 η κωπηλατική

ομάδα συνεχώς εδραιώνεται στον ελληνικό υγρό στίβο και βάζει τις βάσεις για να δημιουργηθεί και το αντίστοιχο γυναικείο αθλητικό τμήμα του ομίλου, που άρχισε σιγά-σιγά να σημειώνει και αυτό τεράστιες επιτυχίες. Αλλά και σε όλη την δεκαετία του 1970 η κολυμβητική ομάδα του ομίλου, έχει απολαύσει την καταξίωση σε πανελλήνιο επίπεδο και συνεχίζει τις επιτυχίες. Στο χρονικό διάστημα δε, από το 1975-1985 οι κωπηλατικές ομάδες του νησιού, συμμετέχουν σε όλες τις διοργανώσεις που πραγματοποιούνται, είτε σε ελληνικό είτε σε διεθνές επίπεδο. Αποτέλεσμα του σωστού προγραμματισμού και της συνεχούς παρουσίας στο αθλητικό γίγνεσθαι της χώρας, ο όμιλος έχει να παρουσιάσει πρωτιές όχι μόνο σε βαλκανικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ίδια πολιτική συνεχίζεται και στις δεκαετίες του 1980-90 όπου παραμένει ο ΝΑΟΚ σε υψηλές θέσεις με τις επιδόσεις των αθλητών του. Με την έναρξη του 21^{ου} αιώνα ο όμιλος αποτελεί πρότυπο ενός αθλητικού ομίλου και έχει την αμέριστη αγάπη και συμπαράσταση από όλους τους ντόπιους φορείς, που με ιδιαίτερο ζήλο στηρίζουν τις προσπάθειες τόσο του συμβουλίου, όσο και των μελών του, από οποιαδήποτε ηλικία και αν αυτοί προέρχονται. Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε την τεράστια επιτυχία του Ολυμπιονίκη Σπύρου Γιαννιώτη και την κατάκτηση του αργυρού μεταλλίου του στους αγώνες του Ρίο όπου μετά από πολυετή και αδιάκοπη προσπάθεια, μπόρεσε και διακρίθηκε στο διεθνές κολυμβητικό στερέωμα.

Εκτός από τις διακρίσεις όλων των αθλητών που συμμετέχουν στο όμιλο, πρέπει να τονιστεί ότι σήμερα έχει πέντε σπουδαία τμήματα, με πολυάριθμα μέλη που αποτελούν την κωπηλασία, την ιστιοπλοΐα, την κολύμβηση, την υδατοσφαίριση και τέλος την υποβρύχια αλιεία. Όλοι οι παραπάνω αθλητές συμμετέχουν ενεργά και με ουσιαστικό τρόπο σε καθημερινή βάση στις δραστηριότητες του ομίλου και θέτουν τις βάσεις για μετέπειτα μελλοντικές διακρίσεις, τόσο για τους εαυτούς τους, όσο και για τον όμιλο αλλά και για ολόκληρη την Κέρκυρα και την Ελλάδα.

Ο Φιλαθλητικός Σύλλογος Κέρκυρας μετονομάστηκε το 1935 σε Ναυτικό Αθλητικό Όμιλο Κέρκυρας (ΝΑΟΚ). Από το 1902, όμως, ήδη είχε αρχίσει να αναπτύσσει πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και δραστηριότητες σύνδεσης του ανθρώπου με τη θάλασσα. Τα τελευταία χρόνια τα τμήματα τα οποία λειτουργούν είναι τα εξής :

- ειδικών δραστηριοτήτων
- υποβρύχιας αλιείας
- υδατοσφαίρισης
- κολύμβησης
- κωπηλασίας και ιστιοπλοΐας¹.

Εικόνα 3– Σήμα ΝΑΟΚ

Καθημερινά δραστηριοποιούνται περισσότεροι από 300 νέοι αθλητές, 900 μέλη, ενώ παράλληλα χιλιάδες είναι οι φίλοι του ΝΑΟΚ. Το όνειρο, η ιδέα και το όραμα παράλληλα του ΝΑΟΚ, καθώς, επίσης, και οι αρχές, τα πρότυπα και οι αξίες του παρελθόντος αποτελούν ουσιαστικά το σημαντικότερο στοιχείο της ταυτότητας και της προσωπικότητας αυτού του αθλητικού συλλόγου, διαμορφώνοντας με τον τρόπο αυτό την αποστολή του².

Πιο συγκεκριμένα, η ιστιοπλοΐα τριγώνου θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική για την εκμάθηση του συγκεκριμένου αθλήματος σε παιδιά, αξιοποιώντας τα σκάφη

¹ <http://corfukids.gr/listings>

² <http://corfukids.gr/listings>

τριγώνου. Ως προς τι τμήμα Κωπηλασίας του ΝΑΟΚ, πρέπει να επισημανθεί η μεγάλη ιστορία του, η οποία βασίζεται στις πολλές διακρίσεις αυτού του αθλητικού συλλόγου της Κέρκυρας. Αποτελεί το τμήμα των μεγάλων επιτυχιών σε διεθνές, βαλκανικό και πανελλήνιο επίπεδο. Η υδατοσφαίριση, επίσης, διακρίνεται για τη μεγάλη παρουσία και παράδοση στην Κέρκυρα. Τέλος, π ΝΑΟΚ έχει τις εγκαταστάσεις του στο βόρειο τμήμα στην περιοχή του κόλπου της Γορίτσας, ενώ οι προπονήσεις των αθλητών του πραγματοποιούνται και στο κλειστό κολυμβητήριο στις εγκαταστάσεις του Εθνικού Αθλητικού Κέντρου.

Εκπαιδευτικές δράσεις του ΝΑΟΚ

Εκτός από τις αθλητικές επιτυχίες του ΝΑΟΚ και την προβολή του σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει και στις δράσεις του, οι οποίες διακρίνονται για τον εκπαιδευτικό τους χαρακτήρα. Ειδικότερα, εκπαιδευτικός μπορεί να θεωρηθεί και ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας της κολύμβησης. Η κολύμβηση αποτελεί μία δεξιότητα ζωής, ενώ ήδη από τη νηπιακή ηλικία τα παιδιά μαθαίνουν μέσα από τις δράσεις του ΝΑΟΚ να γνωρίζουν κολύμπι, ώστε να αισθάνονται ασφαλή στον χώρο του νερού. Επίσης, οι δράσεις αυτές αξιοποιούνται ως ιδανική άσκηση με ποικίλα οφέλη στον άνθρωπο, καθώς δίνεται η δυνατότητα εκγύμνασης ταυτόχρονα πολλών μυϊκών ομάδων του ανθρώπινου σώματος³.

Εικόνα 4 – Δράσεις κολύμβησης

³ <http://corfukids.gr/listings>

Επιπλέον, μέσα από τις εκπαιδευτικές δράσεις μαθαίνουν οι αθλητές του συλλόγου αλλά και τα άτομα, που χρησιμοποιούν τις αθλητικές εγκαταστάσεις του ΝΑΟΚ να κατανοούν τους κανόνες της θάλασσας, να σέβονται τη θάλασσα και να κατανοούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του υποβρύχιου οικοσυστήματος. Με τον τρόπο αυτό μαθαίνουν ότι η συμπεριφορά όσων συμμετέχουν στις αθλητικές δράσεις στη θάλασσα καθορίζονται σε γενικές γραμμές από την ευθύνη τους απέναντι στο θαλάσσιο οικοσύστημα⁴.

Με βάση, λοιπόν, αυτά τα στοιχεία κατανοούμε ότι οι εγκαταστάσεις του ΝΑΟΚ μπορούν να αξιοποιηθούν για την υλοποίηση διαφόρων εκπαιδευτικών δράσεων, που μπορούν να καλλιεργήσουν την αγάπη των νέων ανθρώπων και των μαθητών για τη θάλασσα και τα θαλάσσια αθλήματα.

Ο ρόλος του ΝΑΟΚ στην ενίσχυση του τουρισμού στην Κέρκυρα

Τις τελευταίες δεκαετίες έχει καθιερωθεί στον ελλαδικό χώρο ο σημαντικός ρόλος του τουριστικού τομέα ως φορέας παραγωγής θέσεων εργασίας για τον Ελληνικό πληθυσμό αλλά και από οικονομικοκοινωνική άποψη. Η τουριστική αγορά θεωρείται ότι αποτελεί περίπου το 10% του ΑΕΠ της Ελλάδας, προσφέροντας στους Έλληνες περίπου 800.000 θέσεις εργασίας, όπως επισημαίνεται σε στοιχεία των διαφόρων ελληνικών τουριστικών φορέων. Στις αναφορές των παγκόσμιων οργανισμών τουρισμού σημειώνεται η συνεχής αύξηση της τουριστικής κίνησης και παράλληλα των ταξιδιών σε διεθνές επίπεδο, ενώ για τη χώρα μας προβλέπεται σε σταθερό επίπεδο μικρή αύξηση του αριθμού των εισερχόμενων τουριστών (www.sete.gr).

Παρόλο που είναι εμφανής η παρατεταμένη οικονομική κρίση και στον ευρωπαϊκό χώρο, η συγκεκριμένη δυναμική ανάπτυξης των ταξιδιών και του τουρισμού δεν παρουσιάζει σημεία μεταβολής. Για τον λόγο αυτό θεωρείται ότι η Ελλάδα είναι απαραίτητο να επενδύσει στην ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας, αφού μπορεί να κατανοηθεί ότι η ναυτιλία και ο τουρισμός αποτελούν ουσιαστικά τις μόνες υγιείς πηγές εσόδων στον ελλαδικό χώρο. Για τον λόγο αυτό θεωρείται σημαντική αξιοποίηση του εναλλακτικού τουρισμού, δίνοντας έμφαση στη

⁴ <http://corfukids.gr/listings>

διοργάνωσης σε αρκετές περιπτώσεις μικρών ή μεγάλων γεγονότων, αναδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό συγκεκριμένους τουριστικούς προορισμούς (Katerinopoulou, 2002).

Στο πλαίσιο αυτό σε τουριστικούς προορισμούς, όπως η Κέρκυρα το ενδιαφέρον εστιάζεται και στην αξιοποίηση του αθλητικού τουρισμού. Πρέπει να επισημανθεί ότι ο αθλητισμός διαχρονικά ήταν πολύ σημαντικός για τη χώρα μας. Ειδικότερα, τα τελευταία χρόνια θεωρείται σημαντικός ο ρόλος της αθλητικής δραστηριότητας και της άσκησης για τη βελτίωση της υγείας των Ελλήνων. Παράλληλα, σε αρκετές περιπτώσεις αναδεικνύεται η θετική επιρροή των αθλητικών διοργανώσεων στην ενίσχυση της ψυχαγωγίας των Ελλήνων. Άλλωστε, μετά τη διεξαγωγή το 2004 των Ολυμπιακών Αγώνων, το ενδιαφέρον αρκετών φορέων εστιάζεται στη διεύρυνση των προοπτικών ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού (Iso – Ahola, 1989).

Εικόνα 5 – Αθλητικές δράσεις ΝΑΟΚ

Ο αθλητικός τουρισμός αναφέρεται σε κάθε ενεργητική ή παθητική ανάμειξη στην υλοποίηση των διαφόρων αθλητικών δραστηριοτήτων, οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο του τουρισμού τις περισσότερες φορές ως επιλογή και με βασικό στόχο την ήπια άθληση και την ψυχαγωγία και όχι τη συμμετοχή στις αθλητικές δράσεις ή την προετοιμασία τους για την υλοποίησή τους. Στις αθλητικές δραστηριότητες, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν στην περιοχή της Κέρκυρας μπορούν να ενταχθούν οι εξής (Katerinopoulou, 2002) :

- ενεργητική, σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο συμμετοχή των τουριστών – επισκεπτών σε αθλήματα ή σε διάφορες αθλητικές εκδηλώσεις.

- προσωπική εξέλιξη ή παράλληλά βελτίωση της κατάρτισης σε κάποιο από τα αθλήματα που υλοποιούνται στις αθλητικές εγκαταστάσεις του ΝΑΟΚ
- παρακολούθηση των αθλημάτων ως θεατές ή ως υποστηρικτές
- επίσκεψη στις αθλητικές εγκαταστάσεις του ΝΑΟΚ
- βελτίωση της ευεξίας, της υγείας και της φυσικής κατάστασης

Επιπλέον, οι δράσεις του ΝΑΟΚ μπορούν να ενταχθούν στο πλαίσιο των παρακάτω κατηγοριών του αθλητικού τουρισμού⁵ :

- τουρισμός αθλητικών διοργανώσεων
- τουρισμός αθλητικής αναψυχής και περιπέτειας
- προπονητικός τουρισμός

Σε περιπτώσεις, όπως ο τουριστικός προορισμός της Κέρκυρας σημαντική θεωρείται η παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη και την αξιοποίηση του αθλητικού τουρισμού, εφαρμόζοντας την κατάλληλη στρατηγική για την προβολή των αθλητικών δράσεων, την υλοποίηση ειδικών γεγονότων και τη διείσδυση σε νέες αγορές. Στο πλαίσιο αυτό όλοι οι φορείς της Κέρκυρας πρέπει να επιδιώκουν τα προγράμματα αθλητικού τουρισμού να απευθύνονται και στους ίδιους τους κατοίκους και όχι μόνο στους εισερχόμενους τουρίστες. Είναι σαφές ότι η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας της Κέρκυρας έχει ιδιαίτερη σημασία για την αποτελεσματική και επιτυχή εφαρμογή όλων των μοντέλων ανάπτυξης, αλλά παράλληλα και για τη μακροχρόνια διάρκειά τους (Gammon & Robinson, 1997).

Στο πλαίσιο αυτό μέσα από τις δράσεις του ΝΑΟΚ μπορεί να κατανοηθεί η σημασία του συνδυασμού των αθλητικών ταξιδιών με την εμπειρία περιβαλλοντικών και πολιτισμικών αξιών και την ψυχαγωγία. Μέσα από την υλοποίηση των διάφορων προγραμμάτων τουρισμού το ενδιαφέρον πρέπει να εστιασθεί στη δημιουργία της αίσθησης ότι οι δράσεις αυτές αποτελούν μία γιορτή, καθώς η συγκεκριμένη αίσθηση ταιριάζει στην εικόνα των ξένων για τους κατοίκους της χώρας μας αλλά και στην ίδια την ιδιοσυγκρασία μας. Με την επίσκεψη τους στην Κέρκυρα για τη συμμετοχή ή την παρακολούθηση αθλητικών

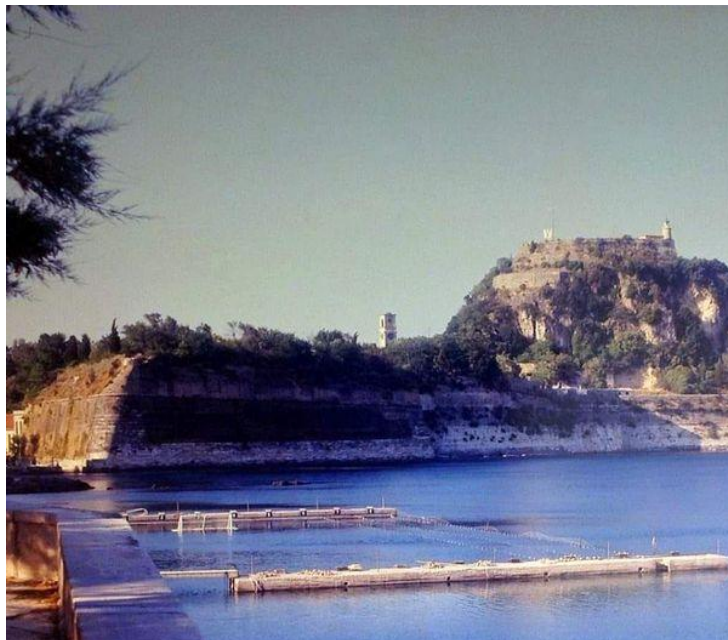
⁵ <http://corfukids.gr/listings>

δραστηριοτήτων οι τουρίστες μπορούν να αποκομίσουν θετικές εμπειρίες. Με βάση, λοιπόν, αυτά τα στοιχεία, θα επιδιωχθούν ουσιαστικά τα εξής :

- αυξητική τάση της τουριστικής κίνησης και των διανυκτερεύσεων της Κέρκυρας
- αυξητική τάση της τουριστικής κίνησης και των διανυκτερεύσεων γενικότερα της Ελλάδας.
- αύξηση του βαθμού αναγνωρισιμότητας του brand name Corfu
- αύξηση του κύρους της χώρας μας σε διεθνές επίπεδο ως σύγχρονη και ασφαλής χώρα
- απόκτηση τεχνογνωσίας από το ανθρώπινο δυναμικό του ΝΑΟΚ
- ικανοποίηση των θεατών / αθλητών και επισκεπτών

Με τον τρόπο αυτό μπορούν να μεταφέρουν τις θετικές τους εμπειρίες σε διεθνές επίπεδο, προσελκύοντας κατά συνέπεια το ενδιαφέρον και άλλων τουριστών για τον τουριστικό προορισμό της Κέρκυρας.

Εικόνα 6 – Αθλητικές εγκαταστάσεις ΝΑΟΚ

Για την υλοποίηση των στόχων του ΝΑΟΚ θεωρείται απαραίτητος ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της κατάλληλης διαφημιστικής καμπάνιας σε τηλεοπτικούς και

ραδιοφωνικούς σταθμούς, στα πιο αναγνωρισμένα ΜΜΕ, σε εφημερίδες και περιοδικά ποικίλης ύλης, στα έντυπα των τουριστικών γραφείων και παράλληλα των φορέων τουρισμού, στο διαδίκτυο και στα social media. Όλα αυτά μπορούν να βασιστούν στα εξής (Gammon και Robinson, 1997):

- διαφημιστικές εκστρατείες με βάση σταθερές ταξιδιωτικές συνήθειες και κίνητρα για επίσκεψη στην Κέρκυρα και στις εγκαταστάσεις του ΝΑΟΚ
- σχεδιασμός και παραγωγή έντυπου υλικού
- σχεδιασμός και δημοσιοποίηση τουριστικής ταυτότητας
- αποδελτίωση διαφόρων δημοσιευμάτων
- μετάφραση των διαφόρων κειμένων στις γλώσσες των επισκεπτών
- συνεργασία με το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης

Σε γενικές γραμμές μπορεί ο ΝΑΟΚ να αξιοποιήσει την ιστορία του και προχωρήσει στην υλοποίηση δράσεων, που μπορούν να συμβάλλουν στην προβολή του τουριστικού προϊόντος της Κέρκυρας και στη διείσδυση σε νέες αγορές.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο νέος αιώνας που διανύουμε έφερε τεράστιες αλλαγές στις ζωές των ανθρώπων. Πολλές κοινωνικές, οικονομικές και επαγγελματικές δομές μεταβλήθηκαν φέρνοντας κάποιες θετικά στοιχεία στο προσκήνιο και άλλες αρνητικά. Οι πολίτες των ελεύθερων χωρών που μελετάμε, αρκετές φορές δεν ήταν σε θέση να επιλέξουν δραστηριότητες που θα τους βοηθούσαν να κάνουν μία ορθή και αποτελεσματική διαχείριση του ελεύθερου χρόνου τους. Καθώς η επιλογή δραστηριοτήτων για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου ήταν από μόνη της μία δύσκολη διαδικασία, με τις συνεχιζόμενες αλλαγές που πραγματοποιούνταν στην κάθε κοινωνία, το θέμα αυτό γινόταν ακόμα δυσκολότερο.

Οι σημερινοί άνθρωποι έχουν αρκετά και σοβαρά προβλήματα στην καθημερινότητά τους. Η επαγγελματική καταξίωση και η άνοδος είναι ένα δύσκολο θέμα, οι οικογενειακές υποχρεώσεις είναι αρκετές, ο κοινωνικός περίγυρος πολλές φορές αδυνατεί να καταλάβει και να βοηθήσει τους ανθρώπους που το έχουν πραγματικά ανάγκη και έτσι δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος που πολλές φορές δεν έχει τέλος. Η κλιματική αλλαγή αλλά και οι διάφορες ελλείψεις που παρατηρούνται στο φυσικό περιβάλλον, οι διάφορες αλλοιώσεις όπως το φαινόμενο του θερμοκηπίου, αλλά και η υπερθέρμανση της ατμόσφαιρας, απειλούν με έντονο τρόπο την ζωή όλου του πλανήτη.

Καθώς συμβαίνουν όλες αυτές οι αλλαγές, αποτέλεσμα είναι να συμβάλλουν κατά πολύ στην αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος με καταστροφικό τρόπο. Όλα τα παραπάνω αποτρέπουν πολλούς ανθρώπους να ασχοληθούν με την φύση και τις υπαίθριες δραστηριότητες, ώστε να δώσουν μία διέξοδο στο θέμα της διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου και των δραστηριοτήτων αναψυχής.

Πέρα από τα παραπάνω η νέα μόδα διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου είναι η προσκόλληση στις καινούργιες μορφές τεχνολογίας και η ενασχόληση των πολιτών με αυτές. Χωρίς να υπάρχει σπουδαίος λόγος πολλοί άνθρωποι επιλέγουν να ασχολούνται με τις νέες μορφές τεχνολογίας, παραμελώνοντας ταυτόχρονα άλλες πιο σημαντικές δραστηριότητες που μέχρι πρότινος τις προτιμούσαν. Η έννοια, επομένως τηςσχόλης, δίνει την θέση της στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και στις νέες τεχνολογίες.

Καθώς υπάρχουν αρκετές ώρες τηλεθέασης από τους πολίτες, οι τελευταίοι απομακρύνονται από την κάθε μορφής κίνησης αλλά και της ευεργετικής συμμετοχής, με συνέπεια παραδοσιακές μορφές αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου, όπως η οικογένεια και η φίλοι, να έχουν δώσει την θέση τους στην ηλεκτρονική τεχνολογία ως μόνιμο παράγοντα αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου

Αποτέλεσμα της παραπάνω διαδικασίας είναι η διαφοροποίηση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, η απομάκρυνση από τις υγιεινές συνήθειες, όπως η σωστή και καθαρή διατροφή και κυρίως η παντελή έλλειψη άσκησης και κίνησης. Κρίνεται λοιπόν αναγκαίο οι πολίτες να διαμορφώσουν μία πιο ξεκάθαρη άποψη και να την τηρήσουν όσο αφορά την κίνηση και την ευεξία. Πέρα από τα οφέλη που φέρνει η κίνηση στην υγεία των αθλούμενων, υπάρχει και η κοινωνικοποίηση τους, η δημιουργία καινούργιων φίλων και η ολοκληρωμένες διαπροσωπικές σχέσεις. Όλα τα παραπάνω είναι σοβαροί λόγοι ώστε οι σύγχρονοι άνθρωποι να ξαναγυρίσουν την φύση και στα θετικά οφέλη που αυτή προσφέρει.

Για τον λόγο αυτό θεωρείται σημαντική, εκτός από την ανάπτυξη της μουσειοπαιδαγωγικής και η αξιοποίηση του αθλητισμού, Σε γενικές γραμμές, ο ΝΑΟΚ με την παρουσία του τόσα χρόνια στα αθλητικά δρώμενα της Κέρκυρας αλλά και τις Ελλάδας γενικότερα, προσφέρει την δυνατότητα σε όσους το επιθυμούν να ενταχθούν σε αυτόν και να αρχίσουν αλλά και να βελτιώσουν μαζί με τους προπονητές και τους γυμναστές μία διαφορετική και καλύτερη ζωή που θα τους απαλλάξει από τα περισσότερα προβλήματα που ήδη αντιμετωπίζουν, όπως αναφέρθηκαν και παραπάνω. Τέλος, μέσα από την εργασία αυτή κατανοήθηκε η σημασία του εκπαιδευτικού χαρακτήρα σε αρκετές περιπτώσεις των αθλητικών δράσεων του ΝΑΟΚ, ενώ, επίσης, διαφάνηκε η δυνατότητα αξιοποίησης του για προβολή του τουριστικού προορισμού της Κέρκυρας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αυθίνος, Γ. (1998). *Άσκηση – άθληση κινητική αναψυχή – οργανωτική διάσταση*. Αθήνα: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Γκαντζιάς, Γ., Κορρές, Γ., (2011)., *Οικονομία του Πολιτισμού, Πολιτιστική Οικονομία και Χορηγίες : Οικονομική Διαχείριση και Ανάπτυξη Πολιτισμικών Μονάδων*, Πάτρα, ΕΑΠ
- Δημητράκου, Δ. (1976). *Μέγα λεξικό όλης της Ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Εκδοτικός οργανισμός Ελληνική Παιδεία.
- Θεοδωράκης, Γ., Γούδας, Μ., & Παπαϊωάννου, Α. (2013). *Η ψυχολογία της υπεροχής στον αθλητισμό. Θεσσαλονίκη*: Εκδόσεις Χριστοδουλίδης.
- Ιωαννίδη, Β. (2005). *Μουσεία και Κοινωνικά Αποκλεισμένες Ομάδες. Η Περίπτωση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες: Προβληματική, Δυνατότητες, Εφαρμογές*, ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ, τχ. 114
- Κορωναίου, Α. (1996). *Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου*. Αθήνα: Εκδόσεις Νήσος.
- Κουθούρης, Χ. (2006). *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό τόμος 4 (1)*, σελ. 1-10.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α.(1997). *Ψυχολογία της σκέψης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Μούλιου, Μ. & Μπούνια, Α. (1999), *Μουσειακές εκ-θέσεις. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις στη μουσειακή θεωρία και πρακτική», Αρχαιολογία και Τέχνες* (1999), 70, 53-58
- Νικονάνου, Ν. (2005). *Ο ρόλος της μουσειοπαιδαγωγικής στο σύγχρονο μουσείο», Τετράδια Μουσειολογίας, 2*
- Παυλογιάννης Ο. / Αλμπανίδης Ε.(2004). *Μορφές της ιστορίας του αθλητισμού της Κέρκυρας. Δελτίο Αναγνωστικής Εταιρείας*.
- Χρόνη, Σ. (2001). *Δραστηριότητες αθλητισμού αναψυχής στην Ελλάδα: Αντιλήψεις φοιτητών φυσικής αγωγής. Φυσική Δραστηριότητα & Ποιότητα Ζωής, Ηλεκτρονικό περιοδικό, ειδ. Τεύχος 1, 20 -27*